

ВІСНИК 10'2017 ПРОКУРАТУРИ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ ЮРИДИЧНЕ ОФІЦІЙНЕ ВИДАННЯ
ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Засновано

10 червня 1999 року

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB № 10791

Засновники

Генеральна прокуратура України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Надано статус офіційного видання

наказом Генерального прокурора України від 19 квітня 2012 року № 38

Головний редактор

Лариса Сарган

Видавець

Національна академія прокуратури України
вул. Мельникова, 81-Б, м. Київ, 04050
тел.: (044) 206-15-61
www.napu.com.ua
vpu.ap.gp@gmail.com

© Генеральна прокуратура України, 2017

© Національна академія прокуратури України, 2017

НАУКОВА РАДА

СТОРОЖУК ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ

перший заступник Генерального прокурора (голова)

ПРИСЯЖНЮК ІВАН ІВАНОВИЧ

ректор Національної академії прокуратури України,
кандидат юридичних наук (заступник голови)

ГУБЕРСЬКИЙ ЛЕОНІД ВАСИЛЬОВИЧ

ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор філософських наук, професор, академік НАН України

ТАЦІЙ ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ

ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України

ГЕТЬМАН АНАТОЛІЙ ПАВЛОВИЧ

проректор з наукової роботи Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПрН України

ГРИЦЕНКО ІВАН СЕРГІЙОВИЧ

декан юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук

ЄНІН ЄВГЕНІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

заступник Генерального прокурора, кандидат політичних наук

КОСТЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою
Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України

МАЛЯРЕНКО ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

НОР ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка,
доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

ТИХИЙ ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ

віце-президент НАПрН України – керівник Київського регіонального центру,
доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України

ШЕМШУЧЕНКО ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

САРГАН ЛАРИСА МИКОЛАЇВНА

головний редактор, інспектор Департаменту забезпечення діяльності керівництва Генеральної прокуратури України

ТОЛОЧКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

заступник головного редактора, проректор Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук, професор

БАРАНДИЧ СВІТЛАНА ПАВЛІВНА

відповідальний секретар, начальник редакційно-видавничого відділу Національної академії прокуратури України

БЛАЖІВСЬКИЙ ЄВГЕН МИКОЛАЙОВИЧ

доктор юридичних наук

ДЬОМІН ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ

старший викладач відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

ЛИТВАК ОЛЕГ МИХАЙЛОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

КАПЛІНА ОКСАНА ВОЛОДИМИРІВНА

завідувач кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

КОЗЬЯКОВ ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ

начальник відділу науково-методичного забезпечення прокурорської діяльності поза сферою кримінальної юстиції Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

КОСЮТА МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ

професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор

ПОГОРЕЦЬКИЙ МИКОЛА АНАТОЛІЙОВИЧ

завідувач кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор

ПОПОВ ГЕОРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

проректор – директор Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук

РУДЕНКО МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ

професор кафедри кримінально-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор

СЕРЕДА ГРИГОРІЙ ПОРФИРОВИЧ

доктор юридичних наук, професор

СТРИЖЕВСЬКА АНЖЕЛА АНАТОЛІЇВНА

заступник Генерального прокурора, кандидат юридичних наук

ХОЛОДНИЦЬКИЙ НАЗАР ІВАНОВИЧ

заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, кандидат юридичних наук

ЯКИМЧУК МИКОЛА КОСТЯНТИНОВИЧ

перший проректор Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

ОФІЦІЙНО

- 6 | Юрій Луценко взяв участь у Першому харківському міжнародному юридичному форумі
- 8 | Генеральний прокурор підписав лист-орієнтування щодо недопущення порушень прав суб'єктів господарювання
- 9 | Відбулася зустріч Генерального прокурора України із Надзвичайним і Повноважним Послом США
- 10 | Головною військовою прокуратурою передано до АРМА частину арештованого майна членів злочинної організації Януковича – Клименка
- 12 | Перший заступник Генерального прокурора Дмитро Сторожук зустрівся з турецькою делегацією
- 13 | Дмитро Сторожук взяв участь у роботі конференції з корпоративної безпеки
- 14 | Делегація Генеральної прокуратури Азербайджанської Республіки відвідала Україну
- 14 | Заступник Генерального прокурора Євгеній Єнін зустрівся з делегацією Генеральної прокуратури Республіки Казахстан

ПРАВОДОПОМОГА

- 15 | Ірина Діденко:
Мета фінансового контролю – не покарати, а запобігти
- 17 | Роман Сказко:
Кримінальні правопорушення, що можуть бути виявлені правоохоронними органами під час опрацювання е-декларацій

- 20 | Юлія Тарасюк:
Додаткові заходи фінансового контролю

- 22 | Олексій Колотило:
Провокація вчинення корупційного злочину: актуальні аспекти та судова практика

- 28 | Наталя Панафеда:
Особливості судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, щодо порушення вимог фінансового контролю в частині подання е-декларації

СЬОГОДЕННЯ

- 32 | Євген Бондаренко:
Електронне декларування на Донеччині
Перші результати роботи та винесені вирoki
- 36 | Сергій Репецький, Олег Гавронський:
За участю органів прокуратури міста Києва судами розглянуто 135 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією
- 40 | Олександр Попеско:
Електронні декларації: перевірки, результати, порушення
- 43 | Анатолій Жмура, Андрій Кременцов:
Дотримання вимог фінансового контролю – під особливою увагою прокуратури Миколаївщини
- 46 | Віталій Панібрат:
Е-декларування та участь у цьому процесі прокуратури Дніпропетровщини
- 49 | Інформація прес-служб регіональних прокуратур стосовно виявлених порушень під час електронного декларування

АКАДЕМІЯ

61 | Національна академія
прокуратури України відсвяткувала
ювілей прокурорської освіти

ПЕРСОНА

64 | За плечима Федора Паукова роки
боротьби проти ворога на фронті
та 30-річний стаж роботи на
прокурорській ниві

16, 27, 45, 62, 63 | Нові видання
Національної академії прокуратури України

31, 35, 60 | Анонси

Відповідальність за достовірність інформації, точність імен та прізвищ несуть автори.
Матеріали редагуються та можуть бути скорочені.
Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів публікацій.

Вісник прокуратури № 10'2017
Відповідальний редактор *Лідія Зелінська*

Редактори випуску:

Олена Дьордійчук, Наталія Панфілова, Тетяна Помазанова, Зоя Пономаренко, Ольга Степанюк

Верстка *Оксана Колосюк*

Обкладинка *Ольга Демерлій, Надія Грекович*

*Використано фото, надані прес-службами регіональних прокуратур,
та матеріали, розміщені у вільному доступі в мережі Інтернет*

Підписано до друку 30.10.2017

Формат 64х90/8

Папір крейдований. Друк цифровий.

Тираж 505 прим.

Зам. № 17-10-30-1

Виготовлення оригінал-макета та друк
Національна академія прокуратури України
вул. Мельникова, 81-Б, м. Київ, 04050

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції.
Серія ДК № 4001 від 10.03.2011

ЮРІЙ ЛУЦЕНКО ВЗЯВ УЧАСТЬ У ПЕРШОМУ ХАРКІВСЬКОМУ МІЖНАРОДНОМУ ЮРИДИЧНОМУ ФОРУМІ

Генеральний прокурор України Юрій Луценко взяв участь у Першому харківському міжнародному юридичному форумі, який проходив з 3 по 6 жовтня 2017 року в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Генеральний прокурор привітав присутніх з цією подією та зазначив, що не випадково форум проходить саме в цьому навчальному закладі.

Відзначаючи здобутки, він нагадав, що сьогодні Україна переживає нелегкі часи, воюючи одночасно на кількох фронтах; у суді знаходиться справа про державну зраду колишнього президента В. Януковича, а найближчим часом розпочнеться розгляд у суді справи щодо організаторів розстрілів на Майдані.

Юрій Луценко: Це справедливість і це закон, якого вимагала Революція. Усі, хто підняв руку на мирних демонстрантів, хто поклав сто найкращих синів і дочок, хто потім закликав російську армію до окупації власної країни, відповідатимуть перед українським народом і українським законом.

Генеральний прокурор звернув увагу на активізацію роботи щодо протидії кримінальній корупції, наголосивши, що «...правоохоронна система дає кожного місяця більший результат». Однак зазначив, що сьогодні «...судова система все ще не здатна «переварити» всі ці справи».

Юрій Луценко надав позитивну оцінку процесу відбору нових суддів Верховного Суду України та зазначив, що «суддями нового Верховного Суду тепер будуть колишні правозахисники, колишні прокурори і навіть колишні кіборги. Ці люди прийшли в суд, щоб у країні запанували справедливість і закон». Він висловив упевненість у тому, що новий склад суду створить антикорупційну палату.

На завершення виступу Генеральний прокурор побажав учасникам Форуму продуктивної роботи, юридичного діалогу та прийняття конструктивних рішень. Він також висловив сподівання, що і в українських реаліях поняття «юстиція» і «справедливість» стануть тотожними.

Учасники Першого харківського міжнародного юридичного Форуму «Право та проблеми сталого розвитку в глобалізованому світі» відвідали навчально-бібліотечний комплекс Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – читальні зали бібліотеки, книжкові експозиції і відділ рідкісних видань та дисертацій.

Також Юрій Луценко приділив час зустрічі зі студентами Інституту прокуратури та кримінальної юстиції й професорсько-викладацьким складом Університету. Під час спілкування серед нагальних потреб у сфері реформування прокуратури він назвав виявлення зон корупції та унеможливлення їх відновлення, зміну функціональної спрямованості органів прокуратури тощо.

Повідомлення Генерального прокурора про те, що він ініціюватиме введення посади помічника прокурора, претендувати на яку могли б випускники вищих юридичних навчальних закладів одразу після закінчення вишу (без досвіду роботи), викликало овації студентів Інституту.

Наприкінці зустрічі ректор Університету Василь Якович Тацій подякував Юрію Віталійовичу Луценку за візит і подарував йому фундаментальне видання Національної академії правових наук України «Правова доктрина України».

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР ПІДПИСАВ ЛИСТ-ОРІЄНТУВАННЯ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

5 жовтня цього року Генеральний прокурор України Юрій Луценко у присутності бізнес-омбудсмена Альгірдаса Шемети, представників Ради бізнес-омбудсмена та бізнес-асоціацій підписав лист-орієнтування щодо недопущення порушень прав суб'єктів господарювання. Також на заході були присутні перший заступник Генерального прокурора Дмитро Сторожук та керівники структурних підрозділів Генеральної прокуратури України.

Юрій Луценко повідомив, що під час зустрічі Президента України та Прем'єр-міністра з представниками вітчизняного та іноземного бізнесу 14 вересня 2017 року найбільше критики прозвучало «щодо неможливості силових дій під час санкціонованих судом обшуків».

«Президент з Прем'єр-міністром висловили думку про необхідність регламентації цих дій для того, щоб їх мінімізувати», – зазначив Генеральний прокурор.

Юрій Луценко наголосив, що на виконання вимог Президента України щодо недопущення правоохоронними органами силового протиправного тиску на бізнес в межах компетенції буде посилено контроль за роботою піднаглядних органів і підпорядкованих колективів та забезпечено неухильне дотримання вимог кримінального процесуального законодавства.

З цією метою відповідно до листа-орієнтування Генеральний прокурор зобов'язав своїх підлеглих вжити додаткових координаційних заходів для узгодження з керівниками правоохоронних органів порядку проведення окремих слідчих та процесуальних дій, які можуть обмежити права та інтереси суб'єктів господарювання приватного сектору, а саме:

1) до погодження клопотань слідчих щодо отримання дозволу суду на проведення обшуку процесуальним керівникам з'ясовувати необхідність залучення спеціальних підрозділів до проведення цієї слідчої дії та за наявності такої потреби узгоджувати це з керівниками регіональних прокуратур.

Залучення спеціальних підрозділів для забезпечення проведення обшуків допускається у кримінальному провадженні щодо тяжкого та особливо тяжкого злочину і в разі наявного фізичного опору проведенню слідчої (розшукової) дії чи іншим чином унеможливлення її проведення. Про залучення спеціальних підрозділів керівникам регіональних прокуратур невідкладно повідомляти Генеральному прокурору або його заступникам відповідно до закріпленого напряму роботи;

2) забезпечити належне виконання вимог КПК України під час здійснення обшуків шляхом обов'язкової фіксації їх проведення засобами відеозапису;

3) при проведенні обшуків забезпечити безумовний допуск адвокатів до проведення цієї слідчої дії у разі їх залучення зацікавленими особами, у тому числі у випадку, коли адвокат прибуває на місце проведення такої дії після її початку;

4) виконавши вимоги кримінального процесуального законодавства щодо пред'явлення ухвали про дозвіл на обшук і надання її копії, розпочинати проведення вказаної слідчої дії після відмови добровільно видати предмети або документи, зазначені у рішенні суду;

5) тимчасове вилучення комп'ютерної техніки, її частин, мобільних засобів зв'язку, інших пристроїв і носіїв для накопичення та опрацювання електронної інформації здійснювати тільки у випадках, коли їх надання (разом з інформацією, яка на них міститься) є необхідною умовою проведення експертного дослідження або наявна інформація, що такі об'єкти отримані в результаті вчинення кримінального правопорушення чи є засобом або знаряддям його вчинення. У разі необхідності слідчий чи прокурор за участю спеціаліста здійснює копіювання інформації, що міститься на вказаних носіях інформації та їх системах;

6) забезпечити якісне опрацювання клопотань слідчих щодо проведення тимчасового доступу до речей, документів і обшуків для недопущення викривлення у них даних та належний облік тимчасово вилученого майна. Після прийняття остаточного процесуального рішення у кримінальному провадженні невідкладно вирішувати питання про обов'язкове повернення тимчасово вилученого майна, передусім документів.

Бізнес-омбудсмен Альгірдас Шемета подякував за швидку підготовку листа і залучення представників Ради бізнес-омбудсмена та бізнес-асоціацій до цього процесу.

Альгірдас Шемета: Дуже важливо чітко виконання положень, зазначених у листі, і ми будемо вас миттєво інформувати про випадки їх порушень.

Юрій Луценко: Будь-хто, хто грубо порушуватиме цей порядок, відчує це щонайменше на своїй зарплаті. Я також хотів би, щоб бізнес розумів, що це «вулиця з двостороннім рухом».

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ ІЗ НАДЗВИЧАЙНИМ І ПОВНОВАЖНИМ ПОСЛОМ США

19 жовтня 2017 року відбулася зустріч Генерального прокурора України Юрія Луценка із Надзвичайним і Повноважним Послом Сполучених Штатів Америки в Україні Марі Йованович.

Під час зустрічі Генеральний прокурор поінформував про досягнуті результати роботи відомства у боротьбі з організованою злочинністю і корупцією, а також окреслив пріоритети на найближчий період.

На заході сторонами також обговорювалися питання покращення інвестиційного клімату в Україні та шляхи удосконалення двостороннього співробітництва в актуальних кримінальних провадженнях.

Посол подякувала українській стороні за надану інформацію та запевнила учасників зустрічі у подальшій підтримці органів прокуратури.

ГОЛОВНОЮ ВІЙСЬКОВОЮ ПРОКУРАТУРОЮ ПЕРЕДАНО ДО АРМА, ЧАСТИНУ АРЕШТОВАНОГО МАЙНА ЧЛЕНІВ ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯНУКОВИЧА – КЛИМЕНКА

6 жовтня 2017 року заступник Генерального прокурора – Головний військовий прокурор Анатолій Матіос та Голова Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – АРМА), Антон Янчук поінформували про передачу арештованих активів членів злочинної організації Януковича – Клименка до Національного агентства.

Анатолій Матіос: Військова прокуратура вперше в історії правоохоронних органів держави фактично передає до відання, управління і розпорядження АРМА майно, арештоване у кримінальному провадженні по розслідуванню діяльності злочинної організації Януковича – Клименка.

Головний військовий прокурор повідомив, що колишній голова Державної податкової служби України та надалі міністр доходів та зборів України О. Клименко підозрюється в участі в організованій экс-президентом В. Януковичем злочинній організації, вчиненні у її складі тяжкого злочину у сфері службової діяльності, що заподіяло тяжкі наслідки державі у вигляді матеріальної шкоди у великому розмірі, тобто у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 255, ч. 4 ст. 28, ч. 2 ст. 364 КК України, та у вчиненні у 2011–2017 роках легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, організованою групою в особливо великих розмірах, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 209 КК України.

Анатолій Матіос: Після передачі кримінального провадження до Головної військової прокуратури було накладено арешт на грошові кошти компанії – нерезидента України, кінцевим власником якої є підозрюваний О. Клименко.

Також Анатолій Матіос зазначив, що з метою запобігання можливості приховати та відчужити майно, здобуте протиправним шляхом за кошти, отримані в результаті вчинення інкримінованих фігуранту злочинів, органом слідства накладено арешт на 154 об'єкти нерухомого майна, 22 транспортних засоби, 1000 залізничних напіввагонів загальною вартістю понад 800 млн грн та корпоративні права юридичних осіб на загальну суму понад 400 млн грн. Крім того, урядом Князівства Ліхтенштейн заморожено активів О. Клименка та його близького оточення на загальну суму близько 20 млн доларів США.

Анатолій Матіос констатував, що наразі органом слідства за рішенням слідчого судді до АРМА передано частину арештованого майна з метою забезпечення його збереження та збільшення економічної вартості.

Голова АРМА Антон Янчук, відзначаючи конструктивність та оперативність співпраці, зауважив, що «наразі завдяки плідній співпраці з Головною військовою прокуратурою вперше в управління Національного агентства передано масив арештованого майна», і додав, що найближчим часом буде проведено комплексний аналіз стану цього майна для визначення найоптимальніших способів управління ним.

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА ДМИТРО СТОРОЖУК ЗУСТРІВСЯ З ТУРЕЦЬКОЮ ДЕЛЕГАЦІЄЮ

10 жовтня 2017 року в межах візиту делегації Академії правосуддя Турецької Республіки відбулася зустріч першого заступника Генерального прокурора Дмитра Сторожука з представниками системи правосуддя Турецької Республіки на чолі з президентом Академії правосуддя Їлмазом Акчилом.

Від української сторони на зустрічі також були присутні народний депутат України Валерій Карпунцов та ректор Національної академії прокуратури України Іван Присяжнюк.

Сторони обговорили актуальні питання діяльності прокуратур України та Туреччини, перспективи налагодження двосторонніх зв'язків.

Дмитро Сторожук:

Я вдячний турецькій стороні і особисто президенту Академії правосуддя Їлмазу Акчилю за ініціювання візиту, під час якого ми можемо домовитися про налагодження співпраці з Національною академією прокуратури України та обговорити можливості взаємодопомоги з питань міжнародного співробітництва у кримінально-правовій сфері.

Заступник Генерального прокурора ознайомив представників делегації з правовим статусом та функціями Генеральної прокуратури України та наголосив на нагальних питаннях, що виникають у процесі реформування прокурорської діяльності в Україні.

Своєю чергою Їлмаз Акчиль висвітлив особливості правового устрою системи прокуратури Турецької Республіки. Він відзначив позитивні досягнення у реформуванні органів прокуратури України за короткий період та подякував українській стороні за можливість обміну досвідом.

За результатом проведеної зустрічі сторони окреслили подальші напрями співпраці між установами у сфері обміну досвідом з питань підготовки фахівців для органів прокуратури.

Також делегація Академії правосуддя Турецької Республіки під час робочого візиту відвідала прокуратуру Автономної Республіки Крим. Зокрема, на зустрічі з керівництвом прокуратури АРК було обговорено низку актуальних питань щодо співробітництва.

ДМИТРО СТОРОЖУК ВЗЯВ УЧАСТЬ У РОБОТІ КОНФЕРЕНЦІЇ З КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

Перший заступник Генерального прокурора Дмитро Сторожук взяв участь у дискусії в межах Другої конференції «Корпоративна безпека», яка відбулась 18 жовтня 2017 року.

Представники бізнесу обговорили з представниками силових структур багато важливих питань. Зокрема, розглянули проблему незаконних практик бізнесу, які завдають шкоди державі; кримінального переслідування як інструменту тиску на бізнес; можливості правоохоронної системи для протидії загрозам бізнесу. Також представили успішні кейси захисту бізнесу від безпідставних звинувачень.

Дмитро Сторожук:

Ми просимо представників бізнесу звертатися і повідомляти про свої проблеми, про тиск, про те, що заважає їм працювати. Прокуратура може допомогти і допомагає. Не все в наших силах, адже ми такі самі учасники правил гри, які нам пропонує законотворець, як і бізнес. Але те, що в наших силах і компетенції, ми робимо. Мені дуже хотілося б, щоб представники бізнесу бачили, що ми забезпечуємо справедливість і безпеку, та не боялися звертатися до нас за захистом їхніх прав.

ДЕЛЕГАЦІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ВІДВІДАЛА УКРАЇНУ

Делегація Генеральної прокуратури Азербайджанської Республіки на чолі з начальником управління міжнародних зв'язків Е. Аліхановим відвідала Україну з робочим візитом.

У рамках візиту 9–10 жовтня 2017 року азербайджанські колеги провели зустріч із заступником Генерального прокурора Є. Єніним та робочі консультації з керівництвом Департаменту міжнародно-правового співробітництва. Учасники докладно розглянули актуальні питання двостороннього співробітництва у сфері міжнародної правової допомоги у кримінальних провадженнях та екстрадиції, а також узгодили подальші кроки з оптимізації роботи на вказаному напрямі.

Окрім цього, проведено зустріч із представниками Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, під час якої обговорено специфіку організації роботи органів кримінальної юстиції обох держав щодо протидії корупції та практичний досвід у цій сфері.

Візит відбувся у дружній атмосфері та засвідчив спільні наміри сторін щодо подальшого розвитку співробітництва між органами прокуратури України та Азербайджанської Республіки.

ЗАСТУПНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА ЄВГЕНІЙ ЄНІН ЗУСТРІВСЯ З ДЕЛЕГАЦІЄЮ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН

19 жовтня 2017 року відбулася зустріч заступника Генерального прокурора Євгенія Єніна з делегацією Генеральної прокуратури Республіки Казахстан на чолі з першим заступником Генерального прокурора Гізатом Нурдаулетовим.

Під час заходу сторони обговорили окремі питання двосторонньої співпраці, зокрема щодо міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Євгеній Єнін зазначив про ефективність українсько-казахської взаємодії у кримінально-правовій сфері. Так, компетентними органами обох держав забезпечується розгляд та виконання на належному рівні клопотань про міжнародну правову допомогу та видачу осіб у можливо стислі строки.

Учасники зустрічі також обговорили позитивний досвід обох країн у сфері повернення активів, здобутих злочинним шляхом, та можливість обміну результативними досягненнями на експертному рівні.

Підбиваючи підсумки, сторони відзначили її конструктивний характер та висловили сподівання на подальшу співпрацю.

МЕТА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ – НЕ ПОКАРАТИ, А ЗАПОБІГТИ

Загальна інформація

Норми ухваленого 14 жовтня 2014 року **Закону України «Про запобігання корупції»** (далі – Закон) **запустили механізм боротьби з корупцією**. Втім це не означає, що уже налагоджено безперебійну та справді ефективну дію цього механізму. Водночас **найважливішим і є щонайшвидше та результативніше впровадження вимог** Закону в суспільне життя.

Сама назва Закону свідчить про його **основну мету – запобігання корупції**.

Однак **без засобів примусу**, в частині, що стосується обмежень, **Закон виконуватися не може**. Сьогодні такі прийоми існують, хоча й не цілком досконали.

Передусім ідеться про запровадження **покарання за невиконання вимог антикорупційного законодавства**. Його спектр досить широкий. Залежно від тяжкості вчиненого правопорушення настає відповідальність – **від дисциплінарної до кримінальної**.

Також зупинимось на тому, яким чином відбувається впровадження фінансового контролю.

Рік тому (1 вересня 2016 року) чиновники, чиї посади віднесено до першої хвилі запровадження декларування, «відчули» на собі дію Закону – почали декларувати свої статки разом зі статками своїх сімей. З початку 2017 року це стало обов'язковим для всіх категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Загалом це торкнулось близько 1 200 000 громадян.

Фактично держава втрутилась у життя своїх представників, у тому числі особисте, змусивши показати публічно склад сім'ї, місця проживання та реєстрації, наявність сум заощаджень (з дотриманням захисту персональних даних) тощо, і все – **зادля контролю їх професійної діяльності, уникнення корупції**.

Потрібно чітко розуміти, що це є вимога сьогодення і всього суспільства. **І якщо чиновник не готовий йти на такі обмеження, він не має права бути уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування**. Окрім того, посадовець повинен уміти користуватися комп'ютерною технікою принаймні на базовому рівні, оскільки декларація подається у електронному вигляді. Відповідно, електронним є також реєстр поданих декларацій.

Проблемні питання

Виявилося, що **не всі чиновники готові до нових умов**. Вони припускаються низки як умисних, так і неумисних правопорушень. Здебільшого таке відбувається **через незнання цих «нових умов»**, оскільки ознайомлення з вимогами Закону часто носить формальний характер.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції (органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції), кожен у межах своїх повноважень, повинні виявляти та запобігати випадкам порушень вимог Закону, зокрема й фінансового контролю.

Ірина Діденко

прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції
Генеральної прокуратури України,
радник юстиції

Досвід органів прокуратури в організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції дає підстави зробити певні висновки та узагальнення щодо порушень під час декларування.

Найпоширенішою проблемою є те, що чимало чиновників невчасно подали декларації. За поясненнями багатьох – оскільки або не вміють користуватися комп'ютером, або не знають, що їм необхідно подавати декларацію.

Звичайно, **такі причини не можуть вважатись поважними**, тому стосовно порушників уповноваженими органами (Департаментом захисту економіки Національної поліції України та Національним агентством з питань запобігання корупції) складаються протоколи про вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Велику частку порушень становлять **неповідомлення про суттєву зміну майнового стану**, що є додатковою підставою для здійснення фінансового контролю. Абсолютна більшість порушників пояснюють свою бездіяльність **незнанням вимоги Закону** щодо обов'язкового повідомлення у десятиденний строк

з моменту отримання доходу або придбання майна на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів. До того ж порушники **навіть не поцікавилися, якою є у цьому році сума, еквівалентна 50 прожитковим мінімумам.**

Такий правовий нігілізм насамперед завдає шкоди авторитету державних інституцій, зменшує довіру громадян до представників органів влади та місцевого самоврядування. Для самих же порушників – представників органів влади це означає притягнення до відповідальності та звільнення із займаної посади. Для народних обранців ризиком є втрата довіри електорату.

Шляхи вирішення проблем

Генеральна прокуратура України вживає низку превентивних заходів

у сфері протидії корупції. На офіційному сайті відомства у відкритому доступі **створено рубрику «Запобігання та протидія корупції»**, де у папці «Актуальна інформація» розміщено правоосвітні матеріали з цієї тематики. Відомості також поширюються в соціальних мережах: **Facebook** (ГПУ: протидія корупції: <https://www.facebook.com/pg/antikor.gr.gov.ua>), **Twitter** (ГПУ: протидія корупції: https://twitter.com/antikor_gr_gov).

Окрім того, **організуються тренувальні судові засідання, семінари та навчання представників органів правосуддя** із залученням представників інших відомств, **видаються друковані видання** з цих питань. Планується і надалі розширювати коло цієї діяльності залежно від потреб і викликів, які поставатимуть.

За наявності матеріалів, які можуть бути використані у зазначеній превентивній діяльності, або бажання до неї долучитись слід звертатися з листом на електронну адресу: pid_kontrolem@gr.gov.ua.

Державний і суспільний **контроль фінансів чиновників, без сумніву, є процесом невідворотним, і чим швидше суб'єкти, на яких поширюється дія Закону, приділять увагу цьому питанню та з'ясують для себе основні вимоги та обмеження, тим менше буде допущено порушень.** Це знизить показники рівня корупції та підвищить довіру громадян.

НОВІ ВИДАННЯ

Забезпечення правопорядку в Україні засобами кримінальної юстиції: моногр. / кол. авт. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 372 с.

У монографії висвітлено теоретичні та практичні питання забезпечення правопорядку в Україні засобами кримінальної юстиції. Крізь призму європейських цінностей та європейських стандартів розглянуто проблеми забезпечення правопорядку шляхом криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь, кримінально-правової протидії спільній (колективній) діяльності, охорони державного суверенітету України, кримінально-правової охорони права людини на недоторканність приватного життя, інформаційної безпеки засобами кримінальної юстиції, правової визначеності статей про корупційні злочини, правопорядку у сфері охорони довкілля та впливу на екологічну злочинність, побудови системи органів забезпечення правопорядку, формування єдиного органу досудового розслідування в Україні, охорони права на судовий захист як елементу кримінального процесуального правопорядку.

Видання буде корисним для широкої категорії слухачів, насамперед науковців, які здійснюють дослідження окресленої проблематики, для прокурорів, кандидатів на посади прокурорів, працівників інших правоохоронних органів, суддів, аспірантів, викладачів, студентів вищих навчальних закладів і працівників інших навчальних та наукових установ юридичного профілю.

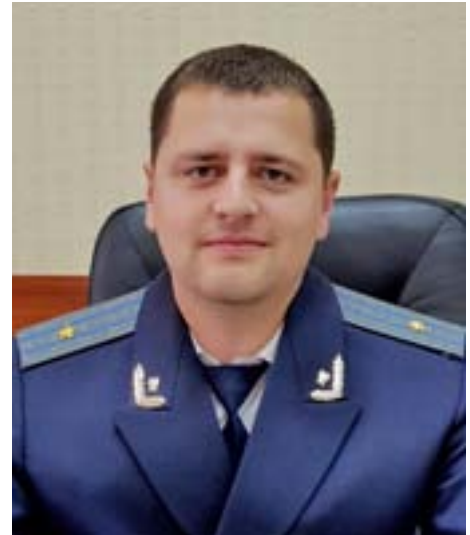
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО МОЖУТЬ БУТИ ВИЯВЛЕНІ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ПІД ЧАС ОПРАЦЮВАННЯ Е-ДЕКЛАРАЦІЙ

Важливу роль у виявленні фактів вчинення кримінальних правопорушень особами, уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, відіграє **вивчення відомостей із відкритих джерел і баз даних у мережі Інтернет щодо додержання ними вимог Закону України «Про запобігання корупції»** (далі – Закон).

Одночасно із впровадженням системи електронного подання декларацій правоохоронні органи отримали додаткову можливість для більш повного та оперативного встановлення кримінально каранних діянь указаними суб'єктами.

Для своєчасного виявлення та припинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень ефективним є створення прокурорами з використанням повноважень, наданих ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», міжвідомчих робочих груп, які займаються вивченням е-декларацій, у складі працівників як прокуратури, так і підрозділів Державної фіскальної служби України, Національної поліції України, Пенсійного фонду України та інших органів.

Зокрема, використовуючи вказану форму взаємодії з іншими органами, **регіональні прокуратури** лише упродовж останніх місяців **розпочали 4 кримінальні провадження за ознаками кримінальних правопорушень**, передбачених **ст. 212 КК України, 17 – за ознаками правопорушень**, передбачених **ст. 368-2 КК України**.

Роман Сказко

прокурор відділу організації діяльності
у сфері запобігання та протидії корупції
Генеральної прокуратура України,
молодший радник юстиції

Прокурорам доцільно також розробляти алгоритми дій під час виявлення та фіксування правопорушень у сфері дотримання вимог фінансового контролю.

Розглянемо детально склади злочинів, які виявляються правоохоронцями під час опрацювання е-декларацій.

Стаття 366-1 «Декларування недостовірної інформації» КК України

Відповідальність за вказану статтею настає у випадку подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що передбачено Законом України «Про запобігання корупції», або умисного неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації.

Кримінальна відповідальність за подання суб'єктом декларування

завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість згідно з приміткою ст. 366-1 КК України, настає у випадку, **якщо такі відомості відрізняються від достовірних** на суму понад 250 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року (у 2017 році – 200 тис. гривень).

Санкція ст. 366-1 КК України передбачає відповідальність у виді **штрафу** від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **громадських робіт** на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або **позбавлення волі** на строк до двох років, **з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років.

З моменту завершення першого етапу подання електронних декларацій правоохоронними органами **розпочато 1400 кримінальних проваджень зазначеної категорії**. За результатами досудового розслідування **131 кримінальне провадження уже направлено до суду** з обвинувальними висновками.

Так, слідчими органів прокуратури за період з 1 листопада 2016 року по 1 жовтня 2017 року (період подачі е-деклараций) розпочато досудове розслідування у 248 кримінальних провадженнях про злочини цієї категорії, до суду направлено 35 обвинувальних актів, судами постановлено шість рішень.

Зокрема, прокуратурою Сумської області завершено досудове розслідування та направлено до суду обвинувальний акт щодо депутата Сумської обласної ради, який умисно вніс недостовірні відомості до е-деклараций, не зазначивши відомості про свою доньку як члена сім'ї та, відповідно, належні їй активи на суму понад 34 млн грн, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України.

Стаття 212 «Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)» КК України

За висловом американського державного діяча, одного з авторів Декларації незалежності та

Конституції США Бенджаміна Франкліна, у житті неминучі дві речі – смерть і податки.

Питання сплати податків стосується кожної особи, яка перебуває на території України, а уповноважені державою органи здійснюють ретельний контроль за вказаним процесом.

Зокрема, у **ст. 67 Конституції України** встановлено, що **кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори** в порядку і розмірах, встановлених законом. Відповідальність за несплату податків, у тому числі фізичною особою, яка зобов'язана їх сплачувати, передбачена у ст. 212 КК України.

Відповідальність за вказаною статтею **настає у випадку умисного ухилення від сплати податків, зборів** (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчиненого службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності, або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, **якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах** (у 2017 році – 800 тис. гривень).

Кримінальна відповідальність за вказаною статтею передбачена **не за факт несплати** в установленний строк податків, зборів чи інших обов'язкових платежів, **а за умисне ухилення** від їх сплати.

Санкція ч. 1 ст. 212 КК України передбачає **штраф** від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років, ч. 2 цієї статті – **штраф** від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян **з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років, ч. 3 – **штраф** від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти ти-

сяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років **з конфіскацією майна**.

У поточному році правоохоронними органами **розпочато понад 800 кримінальних проваджень** **вказаної категорії**. За результатами досудового розслідування **понад 40 кримінальних проваджень уже направлено до суду** з обвинувальними висновками.

Так, за результатами проведеного органами прокуратури Полтавської області моніторингу е-декларацій встановлено невідповідність зазначених у декларації одним із депутатів Полтавської міської ради доходів, майна та грошових активів доходам, з яких сплачено податки, збори та інші обов'язкові платежі до бюджету, на суму понад 23 млн грн та розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 212 КК України.

Прокуратурою Полтавської області здійснюється досудове розслідування за фактом несплати посадовцем Полтавської міськради податків із суми 78 млн грн за ч. 2 ст. 212 КК України.

Подібні факти виявлено прокуратурою Харківської області, якою розпочато досудове розслідування за ч. 3 ст. 212 КК України за фактом несплати податків колишнім головою Дергачівської районної державної адміністрації та суддею господарського суду Харківської області, прокуратурою Хмельницької області – за фактом несплати податків колишнім начальником Державної фінансової інспекції в Хмельницькій області за ч. 1 ст. 212 КК України.

У разі виявлення порушень, передбачених ст. 212 КК України, прокурорам доцільно ініціювати перед підрозділами Державної фіскальної служби України питання про проведення позапланових документальних перевірок суб'єктів, у яких виявлено розбіжності між зазначеними в е-декларації доходами, грошовими активами і вартістю майна й доходами, з яких сплачено суми податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету, задля встановлення легальності (нелегальності) походження задекларованих доходів.

Стаття 368-2 «Незаконне збагачення» КК України

Доповнивши Кримінальний кодекс України вказаною статтею в редакції Закону від 12 лютого 2015 року, Україна прийняла рекомендації ООН і Ради Європи, запровадивши окрему кримінальну відповідальність за незаконне збагачення.

Відповідальність за вказаною статтею настає **у разі набуття особою**, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, **у власність активів у значному розмірі**,

законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі.

У примітці ст. 368-2 КК України вказано, що під значним розміром слід розуміти грошові кошти або інше майно, а також доходи від них, якщо їх розмір (вартість) перевищує одну тисячу неоподатковуваних мінімумів доходів громадян **(у 2017 році – 800 тис. гривень)**.

Суб'єктами злочину є особи, зазначені у пункті 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Санкція ч. 1 ст. 368-2 КК України передбачає **позбавлення волі** на строк до двох років з **позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років **з конфіскацією майна**, ч. 2 цієї ж статті – **позбавлення волі** на строк від двох до п'яти років з **позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років **з конфіскацією майна**, ч. 3 – **позбавлення волі** на строк від п'яти до десяти років з **позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю** на строк до трьох років **з конфіскацією майна**.

Органами досудового розслідування упродовж IV кварталу 2016 року – 9 місяців 2017 року **розпочато 43 кримінальні провадження зазначеної категорії**. За результатами досудового розслідування **2 кримінальні провадження уже направлено до суду** з обвинувальними висновками.

Підсумовуючи викладене вище, варто зауважити, що запобігання і протидія корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням залишається пріоритетом в діяльності органів прокуратури й перебуває на постійному контролі керівництва Генеральної прокуратури України.

ДОДАТКОВІ ЗАХОДИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Юлія Тарасюк

прокурор Одеської місцевої прокуратури
№ 2, юрист 2 класу

Із 995 складених в Україні за 9 місяців 2017 року протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, 197 стосуються саме порушення вимог щодо додаткових заходів фінансового контролю, відповідальність за які передбачена ч. 2 ст. 176 Кодексу України про адміністративні правопорушення (неповідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента та неповідомлення про суттєві зміни в майновому стані). Наслідки притягнення до адміністративної відповідальності стають неочікуваними для суб'єктів декларування.

Враховуючи зазначене та його актуальність, розглянемо вимоги чинного законодавства щодо необхідності повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента та суттєві зміни в майновому стані, їх особливості та наслідки порушень.

Указані питання регулюються Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП),

Порядком інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, затвердженим рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 6 вересня 2016 року № 20, Формою повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, затвердженою рішенням НАЗК від 10 червня 2016 року № 3.

У статті 52 Закону обов'язок повідомлення про відкриття валютного рахунку та про суттєві зміни у майновому стані покладено на суб'єкта декларування.

Види додаткових заходів фінансового контролю

Статтею 52 Закону «Про запобігання корупції» для суб'єктів декларування встановлено додаткові заходи здійснення фінансового контролю:

ПОВІДОМЛЕННЯ

про суттєві зміни у майновому стані

упродовж 10 днів з моменту отримання доходу або придбання майна на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів доходів громадян, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року

про відкриття рахунку в банку-нерезиденті

процедура інформування НАЗК про відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента визначена у рішенні НАЗК від 6 вересня 2016 року № 20, у додатку до якого міститься зразок такого повідомлення

Відповідно до ч. 2 ст. 52 Закону у разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання ним доходу, придбання майна на суму, яка перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк з моменту отримання доходу або придбання майна зобов'язаний письмово повідомити про це НАЗК.

Необхідно звернути увагу на такі особливості подання повідомлення про суттєві зміни у майновому стані:

- суттєві зміни у майновому стані – отримання доходу, придбання майна на суму, яка перевищує 50 мінімальних заробітних плат (у 2017 році – 80 000 гривень);

- зміни у декларанта відбуваються внаслідок придбання майна на суму, що перевищує 50 мінімальних заробітних плат, або одноразового платежу (а не впродовж визначеного періоду – тижня, місяця тощо);

- зміни стосуються тільки декларанта, а не членів його сім'ї;

– повідомлення подається в електронній формі шляхом унесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

– повідомлення має бути здійснено впродовж 10 днів з дня отримання доходу чи отримання права власності;

– виправлення повідомлень про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування не передбачено;

– після подання інформації про суттєві зміни в майновому стані залишається обов'язок зазначити відповідні відомості у декларації як у розділі видатки на правочини, так і в розділі про цінне рухоме майно (крім транспортних засобів), якщо його вартість перевищує 100 мінімальних заробітних плат.

ЗАПИТАЛЬНИК
Повідомлення про суттєві зміни у майновому стані

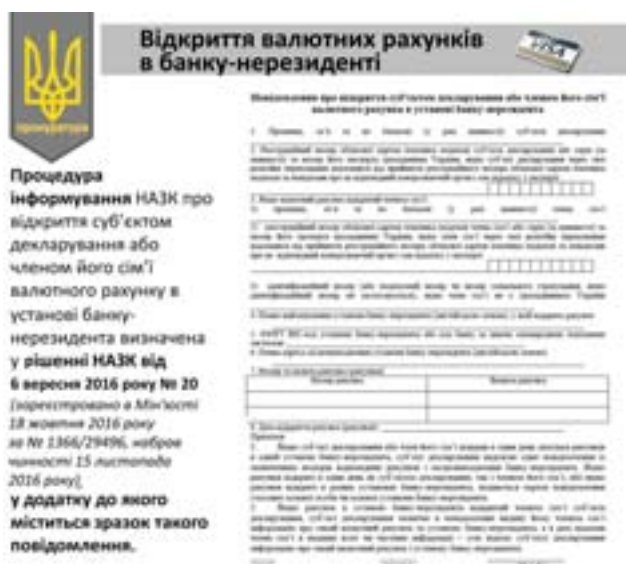
В якій валюті рахується сума доходу або вартість майна? € \$

Інформація, включена до повідомлення, повинна бути зазначена у гривнях.

Особа не зобов'язана встановлювати вартість майна, якщо право на нього набуто і його вартість невідома і не може бути відома (не зазначена у провадимою документах), або вартість зазначена у карбованцях, рублях СРСР.

Якщо отримано дохід або придбано майно в іноземній валюті, слід перерахувати за офіційним курсом НБУ, що діяв на момент одержання доходу (придбання майна)

Інакше здійснюється повідомлення про відкриття суб'єктом декларування чи членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента.

Відкриття валютних рахунків в банку-нерезиденті

Процедура інформування НАЗК про відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента визначена у рішенні НАЗК від 6 вересня 2016 року № 20 (оприлюднено в Мінюсті 18 жовтня 2016 року за № 1366/29496, набрав чинності 15 листопада 2016 року).

У додатку до якого міститься зразок такого повідомлення.

Необхідність відкриття такого рахунку може бути обумовлена придбанням нерухомості за кордоном, оплатою робіт або послуг, навчання, відпочинку у країнах, в'їзд до яких передбачає відкриття валютного рахунку. Суб'єкту декларування у такому разі слід зважати на таке:

– установа банку-нерезидента – юридична особа – нерезидент будь-якої організаційно-правової форми, яка є банком, її відокремлені підрозділи (філії, відділення), що створені і діють відповідно до законодавства іноземної держави та мають місцезнаходження за межами України. Визначення понять банку-нерезидента та валютного рахунку міститься у зазначеному вище Порядку, затвердженому рішенням НАЗК від 6 вересня 2016 року;

– повідомляти необхідно не лише про відкриття рахунку декларантом, а й про його відкриття членом сім'ї декларанта;

– повідомлення має бути здійснено впродовж 10 днів з дня отримання доходу чи придбання майна;

– повідомлення Національного агентства здійснюється за письмовою формою, що затверджена рішенням НАЗК від 10 червня 2016 року № 3;

– якщо в один день відкрито декілька рахунків однією особою – суб'єкт декларування надсилає одне повідомлення;

– якщо в один день відкрито рахунок і суб'єктом декларування, і членом його сім'ї – подаються окремі повідомлення.

Відповідальність за вчинення таких порушень передбачена ч. 2 ст. 172-6 КУпАП та тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (до 3400 гривень).

Однак якщо будь-яке з правопорушень, визначених у ч.ч. 1 або 2 зазначеної статті, вчинено повторно протягом року, відповідальність посилюється та тягне за собою штраф до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією доходу (навіть якщо це, наприклад, право власності на квартиру) чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Після накладення стягнення відповідні відомості щодо особи вносяться у Єдиний державний реєстр декларацій осіб, що вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Це, в свою чергу, тягне за собою низку негативних наслідків для подальшої професійної діяльності особи, уникнути яких можна, виконуючи вимоги Закону.

ПРОВОКАЦІЯ ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Олексій Колотило

прокурор
аналітично-статистичного відділу
Спеціалізованої антикорупційної
прокуратури Генеральної прокуратури
України, радник юстиції,
кандидат юридичних наук

У засадах державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки, затверджених Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII, проголошено, що розв'язання проблеми корупції є одним із пріоритетів для українського суспільства на сучасному етапі розвитку держави.

Актуальність проблеми корупції неможливо переоцінити. Її негативні наслідки у сферах суспільних, економічних, соціальних та політичних відносин є очевидними. При цьому успіх у протидії зазначеному явищу, зокрема у кримінально-правовому аспекті, не в останню чергу залежить від встановленого законодавством механізму попередження корупційних проявів і викриття осіб, які вчиняють корупційні правопорушення, а також досконалого застосування процесуальних норм у практичній діяльності.

Однією із проблем, що активно обговорюється в контексті запо-

бігання корупції, є провокація злочину. Незважаючи на те, що, здавалося б, окреслене питання вирішено як у національному законодавстві, так і в практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), воно залишається серед юристів предметом для дискусій. Адже реалізація правоохоронними органами передбачених законом повноважень щодо розкриття злочинів, особливо під час проведення, так би мовити, негласної частини досудового розслідування, певним чином пов'язана з ризиками порушення прав, свобод і законних інтересів особи. Йдеться, зокрема, і про ризик провокації та підбурювання особи до вчинення правопорушення.

Як свідчить судова практика у справах про корупційні кримінальні правопорушення, українські суди періодично зіштовхуються з необхідністю надання правової оцінки питанню провокації злочину.

Дослідження судової практики має важливе значення як з теоретичної – зокрема, для визначення необхідності вдосконалення законодавства, так і практичної – з метою врахування в правозастосовній діяльності, точок зору. Відтак метою цієї публікації є вивчення окремих проблемних питань, пов'язаних із провокацією корупційних злочинів, та аналіз відповідної національної судової практики.

Передусім слід зазначити, що проблема провокації злочину не є новою ні для вітчизняних, ні для зарубіжних науковців. Окремі питання провокації злочину були предметом дослідження О.І. Альошиної, О.А. Білічак, О.В. Говорухіної, А.Є. Матюхіна, М.І. Мельника, М.А. Погорецького, С.М. Радачинського, Д.Б. Сергєєвої, С.С. Чернявського та інших.

Ще австрійський криміналіст Глазер (Glaser) визначав, що агент-провокатор – це особа, яка підбурює іншу до вчинення злочину виключно з тією метою, щоб підбурюваний був захоплений на місці злочину і покараний¹.

Правове регулювання провокації вперше здійснено у правових актах поліції та жандармерії Російської імперії. При цьому використання провокації як методу боротьби із загальнокримінальними і політичними злочинами заборонялося.

На відміну від Російської імперії в окремих правових актах Радянського Союзу було прямо вказано на провокацію як метод боротьби з ворогами радянської влади².

У статті 171 Кримінального кодексу УРСР 1960 року передбачалась кримінальна відповідальність за провокацію хабара – завідоме створення службовою особою обстановки й умов, що викликають пропонування або одержання хабара, щоб потім викрити того, хто дав або взяв хабар.

¹ Glaser. Zum Lehre vom Dolus bei Austifter Gerichtssaal / Glaser. – 1858. – S. 33.

² Погорецький М.А. Застосування провокації в ході негласних розслідувань: питання правомірності / М.А. Погорецький // Вісник кримінального судочинства. – 2016. – № 1. – С. 33–42. – С. 36.

Сьогодні кримінальна відповідальність передбачена за провокацію підкупу (ст. 370 Кримінального кодексу України (далі – КК України)).

Дехто з науковців дотримуються думки, що провокаційна діяльність можлива щодо будь-якого умисного злочину, а коло суб'єктів провокації законодавцем невинновано звужено лише до службових осіб. У зв'язку із цим обґрунтовується необхідність доповнити КК України нормою, яка б передбачала кримінальну відповідальність особи (загальний суб'єкт злочину) за провокацію іншої особи на вчинення будь-якого злочину³.

Деякі вчені стверджують, що провокація – єдиний або більш ефективний засіб виявлення злочинного наміру, запобігання більш тяжким злочинам, розкриття вчинених кримінально караних діянь⁴.

Інші вважають, що провокаційна діяльність є суспільно небезпечною вже тому, що вона спрямована на організацію злочинів або підбурювання інших осіб до їх учинення⁵. З цією думкою складно не погодитися.

Більше того, багато правознавців справедливо зауважують, що внаслідок провокації порушуються права і свободи особи. Так, О.О. Мансуров зазначає, що суспільна небезпечність провокації полягає в тому, що внаслідок провокаційних дій виникають фальсифіковані підстави для притягнення до кримінальної відповідальності завідомо невинної особи⁶. О.О. Рижова наголошує, що це небезпечне посягання створює умови для притягнення невинного до кримінальної відповідальності⁷.

Очевидно, що провокація злочину є небезпечним та шкідливим явищем. Вона створює реальну можливість заподіяти істотну шкоду фізичній або юридичній особі, суспільству чи державі шляхом створення особою обставин та умов, що зумовлюють учинення злочину⁸.

Особливу небезпеку становить провокація злочину, вчинена працівниками правоохоронних органів. Саме вчинення провокації підкупу службовою особою правоохоронного органу визначено як єдину кваліфікуючу ознаку в ч. 2 ст. 370 КК України.

З метою недопущення провокації з боку правоохоронців законодавцем передбачено низку положень, які сприяють запобіганню цьому явищу.

Так, у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) запроваджено новий для вітчизняного криміналь-

ного процесуального законодавства інститут недопустимості доказів.

Відповідно до ст. 87 КПК України недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

А.В. Панова, аналізуючи положення ст. 87 КПК України, акцентує увагу на тому, що провокація злочину належить до таких порушень прав людини, які є настільки істотними, що позначаються на правовому оцінюванні вчинених дій⁹.

Ще одним запобіжним заходом, передбаченим у чинному законодавстві, а саме ч. 3 ст. 271 КПК України, є заборона провокувати (підбурювати) особу на вчинення злочину під час підготовки та проведення контролю за вчиненням злочину.

Згідно з ч. 7 зазначеної статті на прокурора покладено обов'язок у своєму рішенні про проведення контролю за вчиненням злочину викласти обставини, які свідчать про відсутність під час негласної слідчої (розшукової) дії провокування особи на вчинення злочину.

Національне законодавство містить і інші норми, покликані унеможливити провокування правоохоронними органами осіб на вчинення злочинів.

Водночас одним із надзвичайно важливих факторів,

³ Загодіренко П.О. Провокація злочину: кримінально-правовий аналіз та удосконалення діючого законодавства / П.О. Загодіренко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2013. – № 6-1. – Т. 2. – С. 157–159.

⁴ Навроцький В.О. Провокація хабара як можливий спосіб боротьби з корупцією / В.О. Навроцький // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 4. – С. 157–159.

⁵ Иванов В.Д. Предупреждение и пресечение органами внутренних дел подготавливаемых преступлений: учеб. пособие / В.Д. Иванов. – Хабаровск: Хабар. ВШ МВД СССР, 1984. – 64 с. – С. 30.

⁶ Мансуров О.А. Уголовно-правовые меры борьбы с провокацией взятки либо коммерческого подкупа: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / О.А. Мансуров. – М., 2001. – 215 с. – С. 45.

⁷ Рыжова О.А. Уголовно-правовые меры борьбы с провокацией взятки либо коммерческого подкупа: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / О.А. Рыжова. – М., 2004. – 182 с. – С. 75.

⁸ Гродецкий Ю.В. Суспільна небезпечність провокації злочину / Ю.В. Гродецький // Проблеми законності. – 2009. – С. 163–171.

⁹ Панова А.В. Проблемні питання відмежування провокації вчинення злочину від негласної діяльності з його контролю у кримінальному провадженні / А.В. Панова // Право і суспільство. – 2015. – № 5-2. – Ч. 2. – С. 222–228. – С. 222.

які мають вплив на правозастосування в нашій державі, в тому числі й у сфері провокації злочину, є рішення ЄСПЛ.

Відповідно до ч. 5 ст. 9 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики ЄСПЛ. У ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» встановлено, що суди застосовують практику ЄСПЛ як джерело права.

Заяви, що очікують свого розгляду в ЄСПЛ
станом на 31.01.2017

1. Україна 18650 (22,1 %)	7. Грузія 2050 (2,4 %)
2. Туреччина 14800 (17,6 %)	8. Польща 1900 (2,3 %)
3. Угорщина 9750 (11,6 %)	9. Вірменія 1750 (2,1 %)
4. Росія 8000 (9,5 %)	10. Азербайджан 1700 (2,0 %)
5. Румунія 7900 (9,4 %)	11. Решта 37 держав 12300 (16,3 %)
6. Італія 5950 (7,1 %)	

Позиції ЄСПЛ у питанні провокації злочину були предметом численних досліджень та публікацій. Більше того, останнім часом проблема провокації злочину почала часто аналізуватися саме з огляду на практику ЄСПЛ. Це можна розглядати як певний позитивний сигнал, ураховуючи те, що згідно з інформацією Урядово-

го уповноваженого України у справах Європейського суду з прав людини станом на 31 січня 2017 року Україна посідає перше місце серед усіх держав – відповідачів за кількістю скарг (22,1%), які очікують розгляду¹⁰.

Беручи до уваги значну кількість досліджень вказаної проблематики, а також зважаючи на те, що аналіз практики ЄСПЛ не ставився за мету цієї статті, стисло охарактеризуємо основні підходи Суду до провокації злочину.

У статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікованої Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР, передбачено право на справедливий суд.

У низці рішень ЄСПЛ дотримано чіткої позиції, що підбурення особи правоохоронними органами до вчинення злочину порушує право на справедливий розгляд. Така позиція викладена у рішеннях ЄСПЛ у справах «Калабро проти Італії» (Calabro v. Italy), «Раманаускас проти Литви» (Ramanauskas v. Lithuania), «Тейшейра де Каштру проти Португалії» (Teixeira de Castro v. Portugal), «Худобін проти Росії» (Khudobin v. Russia), «Ваньян проти Росії» (Vanyan v. Russia) та інших.

Наприклад, у пункті 54 рішення в справі «Раманаускас проти Литви» ЄСПЛ зазначає, що використання доказів, отриманих унаслідок підбурювання, не можна виправдати суспільним інтересом, оскільки в такому випадку обвинувачений від самого початку може бути позбавлений права на справедливий судовий розгляд.

Проаналізувавши рішення ЄСПЛ, слід дійти однозначного висновку, що провокація до вчинення злочину є підставою для визнання доказів, одержаних у такий спосіб, недопустимими.

Вивчення практики розгляду судами справ про корупційні злочини засвідчило, що проблема провокації є актуальною не лише в теоретичній, а й практичній площині. Мають місце

¹⁰ Поточний розгляд Європейським судом з прав людини справ щодо України // Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/35406>

випадки, коли в цій категорії справ суди встановлюють підбурення з боку правоохоронних органів. При цьому, посилаючись як на норми чинного законодавства, так і практику ЄСПЛ, суди визнають докази, одержані в такий спосіб, недопустимими й підсудних виправдовують.

Так, при розгляді Орджонікідзевським районним судом міста Маріуполя Донецької області кримінальної справи № 265/808/15-к встановлено, що органом досудового розслідування С. обвинувачувався в тому, що він, обіймаючи посаду начальника Орджонікідзевського райвідділу в місті Маріуполі ГУДМС України в Донецькій області (далі – ОРВ), 27 листопада 2014 року та 12 грудня 2014 року одержав неправомірну вигоду в розмірі 2500 грн від заявника (З.) за видачу паспорта громадянина України (ч.ч. 1, 3 ст. 368 КК України).

Судом установлено, що заявник упродовж березня 2014 року – лютого 2015 року відбував покарання у вигляді обмеження волі в Маріупольському виправному центрі № 138, в адміністрації якого і зберігався його паспорт громадянина України. Натомість 1 жовтня 2014 року, тобто під час відбування покарання, З. звернувся до ОРВ (а не до Іллічівського райвідділу за місцем розташування пенітенціарного закладу) із заявою про втрату паспорта. Під час допиту в судовому засіданні З. вказав, що сам запропонував С. неправомірну вигоду в розмірі 1500 грн за пришвидшення видачі паспорта, при передачі грошей 27 листопада 2014 року він самостійно вирішив передати не 1500 грн, а 1000 гривень. Однак заявник не зміг пояснити суду, чому заяву про втрату паспорта подав 1 жовтня 2014 року, а за його отриманням прийшов тільки 27 листопада 2014 року, хоча при цьому пропонував грошові кошти С. за пришвидшення видачі документа. Не зміг З. пояснити і те, чому він звернувся із заявою про втрату паспорта, тоді як той перебував в адміністрації виправної установи.

У ході судового розгляду також встановлено, що паспорт громадянина України було виготовлено 24 жовтня 2014 року і з цього часу З. міг його отримати. Однак 31 жовтня 2014 року З. звернувся до Маріупольського міського управління ГУМВС у Донецькій області із заявою щодо вимагання С. у нього неправомірної вигоди.

Як вказує суд у вирoku, працівники поліції, провівши 27 листопада 2014 року негласну слідчу (розшукову) дію – контроль за вчиненням злочину, заходів щодо припинення злочинної діяльності обвинуваченого не вжили, а навпаки, продовжили свої провокаційні дії за участю З. та із залученням ще однієї особи – М., яка на той час була засуджена за вчинення злочину та відбувала покарання з випробуванням.

Таким чином, обидві особи, які надавали неправомірну вигоду, на час вчинення злочину відбували покарання, на підставі чого суд зробив висновок про їх підконтрольність правоохоронним органам.

Суд звернув увагу й на те, що постанови прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину прийнято з порушенням вимог КПК України – не було підстав для кваліфікації дій С. за ч. 3 ст. 368 КК України (а отже, і для проведення НС(Р)Д), не вказано про початок та тривалість НС(Р)Д, не викладено обставин, які свідчать про відсутність провокації особи на вчинення злочину тощо.

Більше того, як встановлено судом, після відбуття покарання З. адміністрацією виправного центру 26 лютого 2015 року йому видано паспорт громадянина України.

З огляду на викладені, а також інші обставини справи суд дійшов висновку, що «дії працівників правоохоронних органів у да-

ному кримінальному провадженні вийшли за межі пасивного розслідування, оскільки вони не приєдналися до злочину, який особа вже почала здійснювати без будь-якої участі з їхнього боку, а своїми навмисними діями спровокували обвинуваченого на вчинення такого злочину».

10 січня 2017 року Орджонікідзевським районним судом міста Маріуполя ухвалено вирок, яким С. виправдано. На вирок суду прокурором подано апеляційну скаргу, яку апеляційним судом Донецької області 17 травня 2017 року залишено без задоволення, а рішення суду першої інстанції – без змін.

Особливу зацікавленість викликають ті рішення судів першої та апеляційної інстанцій, які перевірені в касаційному порядку.

Так, вироком Запорізького районного суду Запорізької області 14 вересня 2015 року ухвалено вирок, яким П. визнано невинуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України. Стороною обвинувачення П. інкриміновано те, що він, працюючи на посаді начальника Державної фінансової інспекції у Запорізькій області (далі – ДФІ в області), вимагав і одержав 18 грудня 2012 року та 8 січня 2013 року неправомірну вигоду від Х. у значному розмірі за те, що у складеній за результатами зустрічної звірки довідці не буде відображено порушень законодавства.

Судом встановлено, що кримінальне провадження за вказаним фактом розпочато прокуратурою області 18 грудня 2012 року на підставі заяви Х. Цього ж дня, однак після написання заяви, Х. зустрівся з П. та передав останньому частину неправомірної вигоди (обвинувачення в цій частині обґрунтовувалося лише показаннями Х.). Втім, працівники правоохоронних органів

заходи щодо припинення злочину не вжили, правопорушника не затримали. Разом із тим прокурором 25 грудня 2012 року винесено постанову про використання заздалегідь ідентифікованих засобів та проведення НС(Р)Д. При цьому суд зазначає, що 21 грудня 2012 року, тобто ще до прийняття рішення прокурором та отримання відповідного доручення, на підставі рапорту з ГУБОЗ МВС України передано оперативному працівнику УБОЗ УМВС в Запорізькій області грошові кошти в розмірі 52 тис. грн, які потім, 8 січня 2013 року, було надано П. як неправомірну вигоду.

Крім того, як з'ясовано судом, підстав для надання 8 січня 2013 року неправомірної вигоди П. не було, оскільки 18 грудня 2012 року службовими особами ДФІ в області проведено зустрічну перевірку та того ж дня Х. ознайомлено з її результатами (завищення обсягів робіт на суму 26 245 грн), а 24 грудня 2012 року підприємством, директором якого є Х., зазначені грошові кошти повернуто.

Апеляційним судом Запорізької області 26 листопада 2015 року виправдальний вирок суду першої інстанції залишено без змін.

Залишаючи касаційну скаргу прокурора на рішення судів без задоволення, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) зазначив, що місцевий суд правильно встановив, що органи досудового розслідування провокували вчинення П. злочину, а органами досудового розслідування не надано належних та допустимих доказів того, що П. вчинив злочин, передбачений ч. 3 ст. 368 КК України (ухвала від 21 квітня 2016 року, справа № 5-989км16).

При розгляді Софіївським районним судом Дніпропетровської області обвинувального акта за обвинуваченням завідувача сектору містобудування та архітектури Софіївської районної державної адміністрації Д. в одержанні неправомірної вигоди від М. та Н. (ч. 4 ст. 368 КК України) за оформлення, підписання та видачу паспорта прив'язки тимчасової споруди (далі – ППТС) встановлено наступне.

Виготовлення ППТС до службових повноважень Д. не належало. При зустрічі Д. повідомив М., що ППТС можуть бути виготовлені відповідною установою у місті Кривий Ріг, однак саме М. умовляв Д. виготовити ППТС самостійно, оскільки вартість таких робіт в установі Кривого Рогу буде удвічі вищою. Ці обставини свідки М. та Н. підтвердили в суді та показали, що роботи з виготовлення ППТС поклалися на замовника, а грошові кошти вони передавали Д. саме за виготовлення відповідної технічної документації.

На підставі викладеного суд дійшов висновку, що сторони розуміли призначення грошових коштів – оплата виготовлення Д. як спеціалістом у галузі містобудування ППТС, а обвинувачення в частині того, що ці кошти надавалися саме за погодження ППТС, не обґрунтовано.

Із матеріалів НС(Р)Д суд встановив, що ініціатива переконати обвинуваченого виготовити ППТС виходила саме від М. та Н., яких працівники правоохоронних органів інструктували «погоджуватися на все, що Д. пропонуватиме». У вирокі зазначено: «навіть коли свідку запропонували безперспективне для ведення бізнесу місце для встановлення тимчасової споруди на кладовищі в протилежному кінці від населеного пункту, він заявив, що розміщення його не цікавить, аби швидше був виготовлений документ».

На підставі викладеного суд у вирокі від 30 грудня 2013 року вказав, що матеріали кримінального провадження засвідчують пряме підбурення Д. до скоєння протиправної дії та виправдав

підсудного. З таким висновком погодились спочатку апеляційний суд Дніпропетровської області (ухвала від 22 квітня 2014 року), а пізніше і ВССУ (ухвала від 30 жовтня 2014 року). При цьому в своєму рішенні ВССУ вказав, що довести відсутність підбурення мала прокуратура, заяви якої про відсутність такого факту були головними та нічим не підтверджені.

Позиція ВССУ узгоджується з пунктом 70 рішення ЄСПЛ у вже згадуваній справі «Раманаускас проти Литви», де вказано: «... оскільки доводи заявника не були повністю необґрунтованими, саме прокуратура мала довести, що факту підбурення не було»¹¹.

Виявлення випадків провокації осіб до вчинення злочинів у цілому та корупційних зокрема є необхідною умовою додержання прав і законних інтересів особи. Але правильне застосування положень чинного законодавства та практики ЄСПЛ з цього питання має важливе значення ще й з огляду на таке. Інколи, і це підтверджується судовими рішеннями, які набрали законної сили, доводи про наявність провокації (підбурювання) до вчинення злочину є необґрунтованими й можуть обиратися стороною захисту як метод захисту від обвинувачення.

Так, Придніпровським районним судом міста Черкас 20 червня 2014 року виправдано першого заступника голови Черкаської районної державної адміністрації Ч., обвинуваченого у прийнятті обіцянки надання неправомірної вигоди від Ф. за невтручання у сільськогосподар-

¹¹ Раманаускас проти Литви: рішення Європейського суду з прав людини від 5 лютого 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2doe52f68d76c2256c080037bac9/c48a563ee2b08a54c225758600379986?OpenDocument>

ську діяльність. У своєму рішенні суд, посилаючись на практику ЄСПЛ, вказав, що підсудний стверджував про провокацію з боку правоохоронців, окремі матеріали НС(Р)Д є нечіткими та неоднозначними, а заявник Ф. під час судового засідання визнав, що його дії «виходили за законні межі». Таким чином, про обставини, які свідчили б, що працівники правоохоронних органів або особи, які діють за їхніми вказівками, не обмежувалися пасивним розслідуванням, а з метою встановлення злочину, тобто отримання доказів, впливали на Ч., схилиючи його до вчинення злочину, який в іншому випадку не був би вчинений¹², у вирокі суду не вказано. За результатами апеляційного розгляду скарги прокурора апеляційним судом Черкаської області 23 вересня 2015 року вирок суду першої інстанції скасовано, а Ч. визнано винуватим у вчиненні корупційного злочину. ВССУ касаційну скаргу засудженого 13 квітня 2016 року відхилив, при цьому за-

¹² Раманаускас проти Литви: рішення Європейського суду з прав людини від 5 лютого 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/c48a563ee2b08a54c225758600379986?OpenDocument>

значивши, що доводи скарг у частині вчинення провокації є немотивованими.

Ще один приклад. Апеляційним судом Чернівецької області 29 серпня 2016 року скасовано вирок Садгирського районного суду міста Чернівці, яким З. виправдано за ч. 1 ст. 364, ч. 4 ст. 368 КК України (З. обвинувачувався у тому, що, будучи сільським головою, вимагав та одержав неправомірну вигоду за передачу в оренду земельної ділянки водного фонду). При цьому судом апеляційної інстанції З. призначено остаточне покарання у вигляді, зокрема, 8 років позбавлення волі, та взято під варту в залі суду. В рішенні суду вказано, що твердження сторони захисту щодо провокації та підбурювання правоохоронними органами З. до вчинення злочинів є необґрунтованими, а з матеріалів кримінального провадження чітко вбачається, що З. самостійно вказав ціну за передачу в оренду ставка, стверджував, що дане питання він вирішує, цікавився питанням авансу, зазначав, що гарантовано може вирішити це питання. З рішенням суду погодилась і колегія суддів судової палати у кримінальних справах ВССУ (ухвала від 27 червня 2017 року), яка вказала, що доводи захисника про провокацію та підбурювання З. до вчинення злочину є надуманими.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що питання провокації корупційного злочину є актуальним як для науковців, так і практиків. Положення міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, норми чинного законодавства, а також практика ЄСПЛ встановлюють заборону використання доказів, одержаних внаслідок провокації. Мають місце випадки, коли національні суди при розгляді матеріалів кримінальних проваджень виявляють факти підбурення осіб до вчинення цієї категорії злочинів. Разом з тим доводи про провокацію можуть використовуватися стороною захисту як спосіб захисту від обвинувачення та уникнення кримінальної відповідальності за вчинений корупційний злочин.

НОВІ ВИДАННЯ

Судовий допит: наук.-практ. посіб. / М.С. Туркот, О.В. Єні, Г.О. Ганова, Л.Б. Коваленко, В.В. Козій та ін.; за заг. ред. І.І. Присяжнюка. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 174 с.

У науково-практичному посібнику розглянуто процесуальні і тактичні аспекти допиту учасників кримінального провадження у суді.

Автори запропонували методику підготовки до прямого та перехресного допитів і техніку формулювання запитань, що використовуються з метою отримання показань.

Визначено алгоритм застосування окремих тактичних прийомів при здійсненні допитів цього виду.

Видання буде корисним насамперед для практичних працівників, які беруть участь у кримінальному провадженні, – прокурорів, слідчих, адвокатів, працівників правоохоронних органів, а також для науковців, аспірантів і студентів юридичних вищих навчальних закладів.

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ, ЩОДО ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ЧАСТИНІ ПОДАННЯ Е-ДЕКЛАРАЦІЇ

Наталя Панафєда

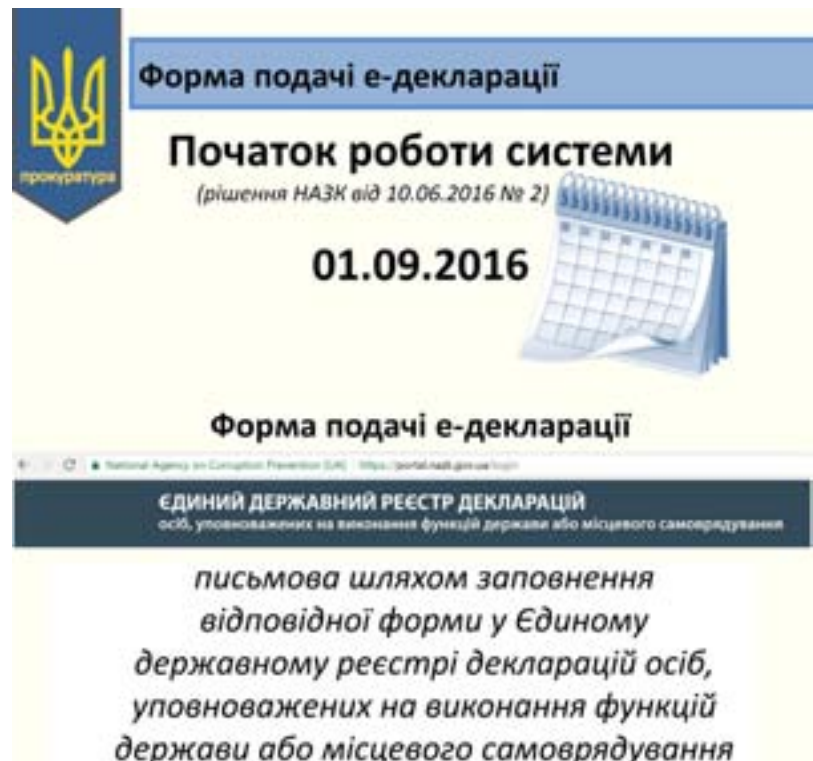
прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції
Генеральної прокуратура України,
старший радник юстиції

У статті 7 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) одним із основних принципів здійснення правосуддя визначено забезпечення законності при застосуванні впливу за адміністративні правопорушення.

Обов'язкова участь прокурора у розгляді справ щодо правопорушень, пов'язаних з корупцією, яка передбачена ст. 250 КУпАП, є необхідною умовою неупередженості суддів та постановлення ними законних рішень.

Після початку електронного декларування найбільш актуальним питанням є правильність застосування норм Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) щодо дотримання вимог фінансового контролю в частині подання декларації особи, уповноваженої

на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – е-декларація).

Грунтовне вивчення проблемних моментів, які виникають під час застосування антикорупційного законодавства, у тому числі у сфері фінансового контролю, засвідчило необхідність систематизації та аналізу доказів, які повинні досліджуватися під час судового засідання.

Відповідно до ст. 251 КУпАП доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких встановлюється наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність особи та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Обов'язок щодо збирання доказів покладається на осіб, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення.

Для своєчасного, всебічного, повного та об'єктивного з'ясування всіх обставин справи та вирішення її відповідно до вимог ст. 245 КУпАП під час судового засідання необхідно встановити такі факти, які суттєво впливають на результат розгляду справи.

1. Встановлення обов'язку особи на подання е-декларації (суб'єкта декларування)

Визначення терміна «суб'єкт декларування» міститься в ст.ст. 1, 45 Закону.

Суб'єкт декларування

Для визначення, чи є особа суб'єктом декларування, яку декларацію повинна подавати та у які строки, **необхідно керуватися роз'ясненнями щодо застосування окремих положень Закону стосовно заходів фінансового контролю, затверджених рішенням НАЗК від 11.08.2016 № 3 із подальшими змінами.**

питання:
чи повинні подавати е-декларацію працівники патронатних служб?

відповідь:
ні, за виключенням керівників патронатних служб, які можуть давати обов'язкові вказівки іншим працівникам патронатної служби.

Рішення НАЗК від 22.02.2017 № 59

При цьому Законом передбачено чотири типи декларацій суб'єкта декларування:

- 1) щорічна декларація, яка подається у період з 00 год 00 хв 1 січня до 00 год 00 хв 1 квітня року, наступного за звітним роком;
- 2) декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається не пізніше дня такого припинення;
- 3) декларація суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається до 00 год 00 хв 1 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність;
- 4) декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад, зазначених у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону, що подається до призначення або обрання особи на посаду.

Для правильного визначення, чи є особа суб'єктом декларування, яку декларацію повинна подавати та у які строки, необхідно керуватися роз'ясненнями про застосування окремих положень Закону щодо заходів фінансового контролю, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 11 серпня 2016 року № 3 із подальшими змінами.

Також звертаємо увагу на те, що 10 грудня 2015 року ухвалено Закон України «Про державну службу» № 889-VII, яким встановлено категорії посад «А», «Б» та «В». Для визначення категорії держав-

типи декларацій суб'єкта декларування

- 1

щорічна декларація

подається у період з 00 год 00 хв 01 січня до 00 год 00 хв 01 квітня року, наступного за звітним роком
- 2

особи, яка припиняє діяльність

декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається не пізніше дня такого припинення
- 3

особи, яка припинила діяльність

декларація суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається до 00 год 00 хв 01 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність
- 4

особи, яка претендує на посаду

декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад, зазначених у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону, що подається до призначення або обрання особи на посаду

ного службовця слід керуватися ст. 6 цього Закону, постановою Кабінету Міністрів України «Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями» від 20 квітня 2016 року № 306.

2. Отримання особою електронного цифрового підпису

Однією з підстав закриття провадження у справі є взяття судом до уваги доводів захисту про неможливість суб'єкта декларування своєчасно отримати електронний цифровий підпис (далі – ЕЦП).

Державою з лютого 2016 року забезпечено надання суб'єктам декларування ЕЦП на безоплатній основі в акредитованих центрах.

Електронний цифровий підпис

Для подачі декларації декларантам необхідно отримати електронний цифровий підпис (ЕЦП)

Державою з лютого 2016 року забезпечено надання суб'єктам декларування ЕЦП на безоплатній основі в акредитованих центрах.

Інформація із зазначенням Електронного реєстру суб'єктів, які надають послуги, пов'язані з ЕЦП, розміщена на офіційному сайті Міністерства юстиції України (<https://www.czo.gov.ua/co-registry>)

Рішення НАЗК від 22.02.2017 № 59

Відповідну інформацію із зазначенням Електронного реєстру суб'єктів, які надають послуги, пов'язані з ЕЦП, розміщено на офіційному сайті Міністерства юстиції України: <https://www.czo.gov.ua/ca-registry>.

Робота щодо забезпечення ЕЦП проводилася відповідно до:

– Закону України «Про електронний цифровий підпис»;

– постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності» від 28 жовтня 2004 року № 1452;

– розпорядження Кабінету Міністрів України «Про забезпечення надання послуг електронного цифрового підпису державним службовцям, які займають посади, віднесені до першої – третьої категорій, та інші прирівняні до них посади» від 24 лютого 2016 року № 145-р, які можуть бути долучені до матеріалів адміністративної справи.

При цьому необхідно зважати, що на виконання зазначених нормативних актів надання ЕЦП забезпечувалось уповноваженими особами в централізованому порядку, про що наявна відповідна інформація в міністерствах (відомствах, установах, організаціях).

3. Факт реєстрації суб'єкта декларування в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за допомогою ЕЦП та подальший порядок дій декларанта

Зазначена інформація може бути надана адміністратором системи декларування – Державним підприємством «Українські спеціальні системи» Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України відповідно до рішення НАЗК від 20 жовтня 2016 року або Адміністративним департаментом НАЗК, і повинна міститися у матеріалах справи про адміністративне

Реєстрація в реєстрі

Про дату реєстрації і всі дії в Реєстрі інформація може бути надана адміністратором системи декларування ДП «Українські спеціальні системи» Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України або Адміндепартаментом НАЗК.

Факт подання декларації підтверджується лише її наявністю в Реєстрі

*Датою подання є дата, зазначена у публічній частині інформаційно-телекомунікаційної системи **Реєстру**, яка збігається з фактичною датою її подання.*

правопорушення або надана за клопотанням прокурора у порядку ст. 250 КУпАП під час участі в суді.

4. Факт подання декларації

Факт подання декларації підтверджується її наявністю в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – Реєстр).

Датою подання є дата, зазначена у публічній частині інформаційно-телекомунікаційної системи Реєстру, яка збігається з фактичною датою її подання.

5. Встановлення причини несвоєчасного подання е-декларації

Кваліфікуючою ознакою правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, є несвоєчасне подання декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, без поважної причини.

Встановлення причин і визначення їх поважності (неповажності) є одним із основних завдань у справах вказаної категорії.

Необхідно враховувати, що перелік таких причин законодавцем не передбачений, отже, це оціночне поняття. Однак з огляду на судову практику поважними визнавалися причини, через які особа об'єктивно не могла виконати обов'язок, встановлений Законом, зокрема хвороба особи, стихійне лихо (повінь, пожежа, землетрус), перебування (тримання) під вартою тощо.

При цьому факт наявності таких підстав повинен бути документально засвідчений відповідними документами (листом непрацездатності особи, наказом про відрадження, показаннями свідків тощо).

У разі відсутності в матеріалах справи цих даних прокурор згідно зі ст. 250 КУпАП може заявити клопотання про ви-

требування необхідних для вирішення справи документів.

Неналежне функціонування Реєстру також визнано поважною причиною несвоєчасного подання е-декларації (рішення НАЗК від 4 квітня 2017 року № 124).

Згідно з цим рішенням період (періоди) неналежного функціонування Реєстру визначається окремим рішенням НАЗК на підставі інформації, наданої адміністратором Реєстру, та акта (актів), підписаного посадовими особами НАЗК.

Такі рішення в 2017 році прийнято 8 червня 2017 року за № 224. Про стан функціонування Реєстру в 2016 році інформацію необхідно отримувати в Адміністративному департаменті НАЗК за запитом.

Здебільшого із розглянутих судами справ такої категорії е-декларації подавалися особами несвоєчасно через несумлінне ставлення до вимог антикорупційного законодавства, що судами кваліфікується як необережність.

Положення ст. 1 Закону визначає правопорушення, пов'язане з корупцією, як діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, тому вчинення такого діяння через необережність

не виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності, що узгоджується з нормами, які містяться в ст.ст. 10, 11 КУпАП.

Статті 272, 273 КУпАП передбачають можливість виклику в судові засідання свідків – уповноваженого відповідної юридичної особи, системного адміністратора ДП «Українські спеціальні системи», працівника кадрового підрозділу, а також експерта, який повинен дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях.

Після дослідження всіх доказів та матеріалів справи прокурор надає висновок, передбачений ст. 250 КУпАП, про наявність чи відсутності у діяннях особи складу адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Відлік строку притягнення особи до відповідальності за вчинення наведених вище правопорушень належить обчислювати з моменту встановлення компетентним органом достатніх даних для складання протоколу про адміністративне правопорушення, в якому вказано обставини виявлення складу адміністративного правопорушення та надано відповідні докази.

АНОНСИ

24 листопада 2017 року в Національній академії прокуратури України відбудеться круглий стіл «Професійна етика судового процесу».

Мета проведення заходу – обговорення актуальних питань формування професійної етики судового процесу, удосконалення правил суддівської, прокурорської та адвокатської етики, а також запобігання етичним конфліктам у судовому процесі.

Організаторами виступатимуть Генеральна прокуратура України, Національна академія прокуратури України, Українська асоціація прокурорів, Асоціація розвитку суддівського самоврядування України, Асоціація адвокатів України.

За результатами роботи круглого столу буде видано збірник матеріалів його учасників.

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ НА ДОНЕЧЧИНІ

ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ТА ВИНЕСЕНІ ВИРОКИ

Євген Бондаренко

прокурор Донецької області,
старший радник юстиції

Уведення електронного декларування доходів і витрат чиновників є потужною зброєю у боротьбі з корупцією та викритті підпільних кабінетних мільйонерів, які за високими парканами маєтків приховують здобуті незаконним шляхом суми у національній та іноземній валютах, коштовності, дорогі годинники та аксесуари, витвори мистецтва, автомобілі преміум-класу тощо.

З 1 вересня 2016 року у кожного посадовця з'явився власний ревізор – електронна декларація, що є інноваційною системою контролю за статками, майном і навіть подарунками. Електронне декларування – це відкрита база даних усіх державних службовців – від Президента України до голови сільської ради, у тому числі кожного прокурора, судді й поліцейського.

Зміст електронного декларування полягає в поданні суб'єктом декларування на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) та обнародуванні через Інтернет декла-

рації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація).

Кожен громадянин України може пересвідчитися, чи наявні у цій декларації будь-які розбіжності, неточності або відверто неправдиві відомості, чи відповідає офіційний зарібок чиновника його способу життя.

НАЗК, у свою чергу, забезпечує відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, з можливістю перегляду, копіювання та роздрукування інформації, а також у вигляді набору даних (електронного документа), організованого у форматі, що дає змогу його автоматизованого оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання.

Ключові цілі системи електронного декларування

1. **Превентивна – попередити корупційні прояви у системі управління державою.** Якщо державний службовець або особа, уповноважена на виконання функцій місцевого самоврядування, знатиме, що інформація стосовно її майна буде публічною та доступною абсолютно для всіх, це значною мірою попередить їх про відповідальність перед Законом та українським народом.

2. **Виявити корупціонерів та притягти їх до встановленої законом відповідальності**

Відповідно до чинної редакції ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати декларацію за минулий рік за формою, що визначається НАЗК. Тобто суб'єктам декларування відведено достатній термін для заповнення такої декларації шляхом підрахунку наявних у нього та його сім'ї об'єктів декларування. Натомість не завжди ці строки з тих чи інших причин дотримуються, а об'єкти декларування визначають себе посадовцями в електронних деклараціях.

Кримінальна відповідальність

Законом України «Про запобігання корупції» Кримінальний кодекс України доповнено ст. 366-1 «Декларування недостовірної інформації», яка передбачає кримінальну відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації.

Такі дії караються штрафом від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (тобто від 42,5 тис. грн до 51 тис. грн), або громадськими роботами на

строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або позбавленням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Відповідальність за ст. 366-1 КК України за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, **настає** у випадку, **якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 прожиткових мінімумів**, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року.

Згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» у поточному році цей показник становить 1600 грн. Тобто за диспозицією статті кримінальна відповідальність настає за декларування недостовірних відомостей, розбіжність яких із фактичними перевищує 400 тис. гривень.

Правоохоронні органи Донецької області набули певний досвід у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з декларуванням недостовірної інформації.

Станом на жовтень 2017 року слідчим управлінням прокуратури області **здійснювалося розслідування у 8 кримінальних провадженнях за ст. 366-1 КК України**, із яких одне направлено до суду з обвинувальним актом.

Так, у липні цього року третім слідчим відділом слідчого управління прокуратури області завершено досудове розслідування кримінального провадження за ст. 366-1 КК України стосовно начальника регіональної філії «Донецька залізниця» ПАТ «Укрзалізниця».

Відповідно до поданої декларації посадовець, достовірно знаючи, що він зобов'язаний відображати повну та достовірну інформацію в усіх її розділах, діючи умисно, вніс завідомо недостовірні відомості у щорічну декларацію про доходи за 2016 рік. Зокрема, не зазначив у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» наявні у його власності земельну ділянку, житловий будинок та квартиру.

Таким чином, начальник зазначеної регіональної філії, маючи на меті приховання наявного у нього та членів його родини майна, не вказав у декларації відомості про об'єкти нерухомості загальною вартістю 443 299 грн, що відрізняється від достовірних відомостей на суму понад 250 мінімальних заробітних плат. А отже, особа своїми умисними діями порушила Закон України «Про запобігання корупції».

Основою для доказової бази вини підозрюваного стали відомості, отримані шляхом тимчасового доступу та вилучення електронної декларації в НАЗК, висновки судових будівельно-технічної та оціночно-земельної експертиз, проведених з метою встановлення вартості нерухомості та земельних ділянок, не вказаних у декларації, які мають значення саме для кваліфікації діяння як кримінально караного.

На сьогодні обвинувальний акт стосовно посадовця перебуває на розгляді у Краматорському міському суді Донецької області.

Органами поліції Донеччини за цей період **розпочато 30 кримінальних проваджень за ознаками ст. 366-1 КК України**. За результатами розслідування **4 провадження направлено до суду** (три – з обвинувальним актом й одне – з угодою про визнання винуватості), 4 – закрито за відсутністю складу кримінального правопорушення, ще по 22 тривають слідчі дії.

Наприклад, Костянтинівським відділенням поліції за процесуального керівництва Костянтинівської місцевої прокуратури направлено до суду кримінальне провадження стосовно депутата Костянтинівської міської ради, який не подав декларацію про доходи за 2016 рік. Обвинувальним вироком Костянтинівського міськрайонного суду останньому призначено покарання у виді штрафу в сумі 42,5 тис. гривень.

Цим же підрозділом поліції направлено до суду кримінальне провадження стосовно водія 41-ї державної рятувально-пожежної частини Костянтинівського міського управління ГУ МНС України в Донецькій області, який у супереч закон, маючи реальну можливість та достовірно знаючи про існування у його дружини об'єктів нерухомості, а саме – двох земельних ділянок загальною площею 0,4 га та одноповерхового будинку площею 46,7 кв. м, не задекларував у декларації за 2016 рік вказане майно на загальну суму понад 409 тис. гривень.

Приморським відділенням поліції за процесуального керівництва Маріупольської місцевої прокуратури № 1 направлено до суду обвинувальний акт стосовно посадової особи державного підприємства «Маріупольський морський торговельний порт», яка, будучи суб'єктом декларування, подала завідомо недостовірні відомості у зазначеній декларації.

На цей час прокуратурою області повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України, міському голові Покровська, який в електронній декларації за 2015 рік приховав відомості про доходи, зокрема не вказав 100 тис. грн доходів, грошові активи на суму 150 тис. грн та фінансові зобов'язання у розмірі понад 356 тис. гривень.

Проблемні питання

Під час розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із декларуванням недостовірної інформації, виявлено такі проблеми, що стосуються проведення досудового розслідування та доказування складу кримінального правопору-

шення, передбаченого ст. 366-1 КК України.

1. **Розмежування кримінальної відповідальності** за ст. 366-1 КК України та адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 172-6 КУпАП – у кваліфікації порушення вимог фінансового контролю.

2. **Відсутність виробленої судової практики.**

3. **Необхідність доведення прямого умислу на внесення недостовірних відомостей до е-декларації** або неподання декларації (наявність об'єктивної можливості, поінформованість про необхідність подання, відсутність хвороби, наявність електронного ключа доступу тощо), адже кримінальна відповідальність не настає за описки та ненавмисні помилки, водночас у декларанта є право подати виправлену декларацію упродовж 7 календарних днів після подачі відповідної декларації (ч. 4 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції»).

Крім того, відповідно до приписів ч.ч. 2 та 3 ст. 49 Закону України «Про запобігання корупції» державні органи, органи місцевого самоврядування, а також юридичні особи публічного права **зобов'язані перевіряти факт подання декларацій суб'єктами декларування, які в них працюють** (працювали), та повідомляти НАЗК про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій у визначеному порядку.

У свою чергу, якщо за результатами контролю встановлено, що суб'єкт декларування не подав декларацію, НАЗК письмово повідомляє такого суб'єкта про факт неподання декларації, і суб'єкт декларування повинен протягом десяти днів від дня отримання такого повідомлення її подати.

Вказане впливає на доказування наявності умислу в разі подання такої декларації після відповідного письмового повідомлення НАЗК у визначений термін.

4. **Доведення фактичної наявності ведення державним службовцем спільного господарства з іншою осо-**

бою (цивільною дружиною або чоловіком), якою за звітні періоди набувається у власність майно (нерухомість, земельні ділянки, транспортні засоби тощо) за відсутності офіційного доходу в необхідному розмірі для здійснення таких придбань.

Згідно зі ст. 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Встановлення факту спільного проживання має значення для захисту матеріальних інтересів осіб, які спільно проживають, оскільки у ст. 74 цього Кодексу передбачено, що, якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними.

Однак відповідно до положень ст. 256 Цивільного процесуального кодексу України встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу, що має юридичне значення, здійснюється судом.

Адміністративна відповідальність

За несвоєчасне подання без поважних причин декларації, **неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента** або про **суттєві зміни у майновому стані та за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації** особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість на суму від 100 до 250 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, **передбачена адміністративна відповідальність** (ст. 172-6 КУпАП).

Протягом 2017 року працівниками Управління захисту економіки в Донецькій області Департаменту захисту економіки Національної поліції України складено 46 протоколів щодо порушень вимог фінансового контролю суб'єктами, на яких поширюються вимоги Закону України «Про запобігання корупції».

За результатами розгляду у суді вказаних протоколів **до адміністративної відповідальності притягнуто 16 осіб**.

Так, Артемівською місцевою прокуратурою виявлено та направлено до галузевого відділу прокуратури області для подальшого направлення та проведення детальної перевірки до УЗЕ матеріали про можливе вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, стосовно заступника голови Бахмутської міської ради за фактом несвоєчасного подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

За результатами проведення перевірки працівниками УЗЕ в Донецькій області, за погодженням із галузевим відділом прокуратури області, складено та направлено на розгляд до суду протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП стосовно вказаної особи, яка із порушенням строків, передбачених ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції», подала декларацію несвоєчасно, без поважних причин.

За принципової позиції прокуратури Донецької області Артемівським міськрайонним судом чиновницю – заступника голови Бахмутської міської ради визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, та на неї накладено стягнення у вигляді штрафу у розмірі 850 грн. Рішення

суду першої інстанції набрало законної сили, не змінювалося та не оскаржувалося.

Також працівниками УЗЕ в Донецькій області направлено на погодження до галузевого відділу прокуратури області матеріали про можливе вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, стосовно заступника директора вугільної компанії «Краснолиманська», який не повідомив НАЗК про суттєві зміни у майновому стані при придбанні автомобіля.

Після погодження відділом організації діяльності у сфері запобігання і протидії корупції протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 2 ст. 172-6 КУпАП, за фактом неповідомлення громадянином про суттєві зміни у майновому стані при придбанні автомобіля та матеріали до нього направлено на розгляд суду.

Красноармійським міськрайонним судом посадовця визнано винним та накладено стягнення у вигляді штрафу у розмірі 1700 грн. Рішення суду першої інстанції набрало законної сили, не змінювалось та не оскаржувалося.

Серед проблемних питань також можна вказати на **порушення норм процесуального права судами**, внаслідок чого трапляються випадки **закриття справ у зв'язку із малозначністю правопорушення** (хоча вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, є нагальною проблемою сьогодення), **закриття справ**

у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення та обмеження прокурора в можливості оскаржити незаконні постанови суду (внести апеляційні скарги), незважаючи на те, що відповідно до ст. 250 КУпАП таке право у прокурора є.

Загалом розслідування злочинів щодо декларування недостовірної інформації є перспективним напрямом у слідчій діяльності органів прокуратури та поліції, оскільки у період розвитку та розбудови демократичного проєвропейського суспільства, за активної позиції як окремих громадян, так і численних громадських організацій та рухів, суспільство не хоче миритися зі статками посадовців регіонального і загальнодержавного рівня, які не відповідають їх реальному офіційному заробітку та способу життя, на тлі складної економічної ситуації в Україні.

АНОНСИ

3 листопада 2017 року за сприяння Луганської обласної військово-цивільної державної адміністрації Національною академією прокуратури України спільно з Луганським державним університетом внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, Всеукраїнською асоціацією кримінального права, Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса, Національною академією правових наук України заплановано проведення II Круглого столу «Особливості процесуального доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях».

Місце проведення круглого столу: Луганська обласна військово-цивільна державна адміністрація (пр-т Центральний, 59, м. Сєвєродонецьк, Луганська обл.).

ЗА УЧАСТЮ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ МІСТА КИЄВА СУДАМИ РОЗГЛЯНУТО 135 ПРОТОКОЛІВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

Сергій Репецький

заступник прокурора міста Києва

Олег Гавронський

начальник відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Прокуратури міста Києва

Боротьба із корупцією є одним із найважливіших компонентів побудови правової демократичної держави.

Органи прокуратури України як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції в межах наданих повноважень забезпечують ефективну протидію і запобігання корупції шляхом виконання функцій, визначених чинним законодавством.

Так, у ч. 2 ст. 250 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) передбачено обов'язкову участь прокурора при провадженні у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, зазначені у ст.ст. 172-4–172-9 КУпАП.

Протягом дев'яти місяців поточного року органами прокуратури міста Києва **забезпечено участь у розгляді судами 135 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**, скеровані Управлінням захисту економіки (далі – УЗЕ) Департаменту захисту економіки (ДЗЕ) та Київським міським управлінням Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України, Національним агентством з питань запобігання корупції.

За цей же період судами **розглянуто 81 протокол** про адміністративні правопорушення вказаної категорії, за результатами розгляду яких **до адміністративної відповідальності притягнуто 32 особи** – 21 держслужбовця, 5 посадових осіб публічного права, 5 поліцейських та одну особу начальницького складу органів цивільного стану.

Водночас повноваження, визначені законодавством, є недостатніми, оскільки прокурор, на думку суду, позбавлений можливості належного реагування на незаконні судові рішення.

Відстоюючи принципову позицію стосовно осіб, які допустили порушення вимог, заборон та обмежень, встановлених Законом України «Про запобігання корупції», **органи прокуратури міста внесли 41 апеляційну скаргу на незаконні судові рішення**, 21 з яких на цей час перебуває на розгляді в Апеляційному суді міста Києва, а 20 повернуто прокурору у справі без розгляду на підставі ст. 294 КУпАП.

Мотивуючи свої рішення, суд апеляційної інстанції керується інформаційним листом від 22 травня 2017 року № 223-943/0/4-17 судової палати з розгляду цивільних і кримінальних справ Вищого спеціалізованого суду України, адресованим головам апеляційних судів областей, міста Києва та Севастополя, Апеляційного суду Автономної Республіки Крим.

У цьому листі, зокрема, зазначено, що правом на апеляційне оскарження постанови судді у справі про адміністративне правопорушення вказаної категорії відповідно до ч. 2 ст. 294 КУпАП наділено вичерпний перелік осіб, до яких належать: особа, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законний представник, захисник, потерпілий, його представник. Згідно зі змінами до ст. 294 КУпАП, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців та деяких інших осіб» від 16 березня 2017 року № 1952-VIII, **прокурор може оскаржити постанову судді** лише у випадках, передбачених ч. 5 ст. 7 та ч. 1 ст. 287 КУпАП (тобто **лише на стадії виконання судового рішення про застосування заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян**). В інших випадках, виходячи зі змісту ч. 2 ст. 294 КУпАП, апеляційна скарга підлягає поверненню

прокурору як така, що подана особою, яка не наділена правом апеляційного оскарження.

Основним Законом України визначено такі засади судочинства, як рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; змагальність сторін; забезпечення апеляційного оскарження судового рішення тощо (ст. 129 Конституції України).

Забезпечення апеляційного оскарження судового рішення є конституційною гарантією права кожного з учасників судового процесу, проте у ст. 294 КУпАП не передбачено в переліку суб'єктів оскарження жодного спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

Враховуючи практику Європейського суду з прав людини щодо поширення стандартів, які встановлює Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод для кримінального провадження, під час проваджень у справах про адміністративні правопорушення **прокурор повинен мати можливість реалізації права на оскарження незаконних судових рішень суду першої інстанції.**

Наявні юридичні колізії, які виникли внаслідок розбіжності між нормами права, потребують усунення задля ухвалення судом законних й обґрунтованих рішень, виконання завдань адміністративного законодавства.

Внаслідок одноособового вирішення суддею адміністративних справ вказаної категорії, відсутності у прокурора права на апеляційне оскарження порушники норм антикорупційного законодавства звільняються судами від адміністративної відповідальності за nereабілітуючими та реабілітуючими підставами.

Так, протягом дев'яти місяців поточного року у 49 (60%) із загальної кількості розглянутих протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, **судами першої інстанції прийнято рішення про закриття провадження у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення (4), за малозначністю (8), за відсутністю події та складу адміністративного правопорушення (37).**

Наприклад, постановою Дніпровського районного суду міста Києва від 26 травня 2017 року визнано винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, колишнього суддю одного з районних судів міста Києва, проте звільнено від адміністративної відповідальності на підставі ст. 22 КУпАП у зв'язку з малозначністю правопорушення, обмежившись усним зауваженням, а провадження в справі закрито. На обґрунтування вказаного рішення судом зазначено, що «діями правопорушника не завдано збитків державним або суспільним інтересам, або безпосередньо громадянину».

Аналогічно обґрунтовано рішення Святошинського районного суду від 17 травня 2017 року про звільнення від адміністративної відповідальності за ст. 22 КУпАП колишнього головного бухгалтера служби у справах дітей однієї із районних у місті Києві державних адміністрацій, посаду якої віднесено до посад державної служби категорії «Б», яка несвоєчасно без поважних причин подала е-декларацію за 2016 рік у наступному за звітним роком після припинення діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

До того ж привертає увагу факт, що майже одночасно в цьому-таки суді розглядались подібні протоколи, складені УЗЕ у

місті Києві ДЗЕ Національної поліції України стосовно головного бухгалтера, за результатами розгляду яких прийнято судові рішення від 15 та 17 травня 2017 року про визнання останньої винуватою у вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та застосовано до неї адміністративне стягнення у вигляді штрафу.

Вирішуючи питання про **визнання адміністративного правопорушення**, пов'язаного з корупцією, **малозначним**, судді посилаються на характеристику особи правопорушника, ступінь протиправності вчиненого правопорушення, наявність обставин, що пом'якшують відповідальність, відсутність збитків та інші обставини, зазначаючи, що законодавством не обмежено право застосування ст. 22 КУпАП у справах цієї категорії.

Правопорушення, пов'язане з корупцією, не може вважатися малозначним, оскільки протидія корупційним та пов'язаним з корупцією проявам, створення атмосфери суспільного неприйняття таких вчинків є винятково актуальними, тож принциповість під час призначення адміністративного стягнення за порушення вказаної категорії суттєво сприятиме запобіганню правопорушенням у цій сфері.

Тому передбачена КУпАП можливість застосування поняття малозначності при прийнятті судами рішень про закриття справ вказаної категорії потребує змін на законодавчому рівні.

Також однією з причин закриття судами проваджень у справах про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, є **закінчення строків накладення адміністративного стягнення** (ст. 38 КУпАП).

Так, постановою Голосіївського районного суду від 27 квітня 2017 року на підставі ст. 38 КУпАП закрито провадження у справі про адміністративне правопорушення стосовно головного спеціаліста від-

ділу взаємодії з міжнародними та донорськими організаціями управління міжнародної співпраці та комунікацій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за ч. 2 ст. 172-4 КУпАП.

Згідно з протоколом, складеним УЗЕ у місті Києві ДЗЕ Національної поліції України 7 березня 2017 року, вказана особа, будучи державним службовцем й обізнаною стосовно встановлених заборон та обмежень щодо сумісництва та суміщення виконання функцій держави з іншими видами діяльності, визначених Законом України «Про запобігання корупції», усупереч вимогам пункту 2 ч. 1 ст. 25, ч. 1 ст. 36 вказаного Закону, входила до складу правління низки підприємств, що мають на меті одержання прибутку.

Проте суд першої інстанції дійшов висновку, що з моменту виявлення вказаного адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, закінчилися строки накладення адміністративного стягнення, передбачені ст. 38 КУпАП, оскільки, на думку суду, це правопорушення було виявлено Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ще 25 листопада 2016 року, що відображено у їх листі на адресу Генеральної прокуратури України. При цьому судом не надано оцінку тому факту, що органи прокуратури не уповноважені відповідно до ст. 255 КУпАП складати протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, а сама інформація про можливе порушення вимог антикорупційного законодавства не є безперечним доказом наявності в діях особи складу адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Причиною прийняття таких рішень є неоднозначне тлумачення питання щодо моменту виявлення вчиненого адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Представники судової гілки влади переважно дотримуються думки, що моментом виявлення вчиненого адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, є день, коли спеціально упов-

новаженому суб'єкту у сфері протидії корупції стало відомо про вчинення правопорушення.

Проте органи прокуратури вважають фактичним моментом виявлення такого правопорушення дату складання протоколу про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, на підставі зібраних матеріалів, які у своїй сукупності доводять наявність складу вказаного правопорушення.

Відсутність єдиної позиції у зазначеному питанні призводить до маніпулювань з боку учасників судового процесу, подекуди його затягування з метою уникнення покарання.

Разом з тим сьогодні найбільшу увагу привертають судові рішення про **закриття провадження** у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, **за реабілітуючих підстав**.

Так, у 37 (46%) із загальної кількості розглянутих протоколів зазначеної категорії судами першої інстанції прийнято рішення про закриття провадження за відсутністю складу та події адміністративного правопорушення.

Переважна кількість прийнятих рішень вказаної категорії обґрунтована, на думку суддів, відсутністю основних елементів складу правопорушення: суб'єкта, суб'єктивної або об'єктивної сторони.

Наприклад, рішенням Дарницького районного суду міста Києва від 15 вересня 2017 року закрито провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, передбачене ч.ч. 1, 2 ст. 172-7 КУпАП, стосовно першого заступника голови однієї із районних у місті Києві державних адміністрацій, за відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення.

Відповідно до складеного протоколу перший заступник голови однієї із районних у місті Києві державних адміністрацій не вжив заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення реального конфлікту інтересів, не повідомив голову районної у місті Києві державної адміністрації про суперечності між його приватним інтересом і службовими повноваженнями та вчинив дії шляхом погодження розпорядження про зміну істотних умов договору оренди нежитлового приміщення комунальної власності територіальної громади в частині зменшення розміру орендної ставки товариству, засновником і керівником якого є його син.

На обґрунтування прийнятого рішення судом зазначено, що у першого заступника голови районної у місті Києві державної адміністрації відсутній приватний інтерес у вигляді бажання сприяти фінансово-економічній та господарській діяльності вказаного товариства, оскільки останній не знав, що воно належить його синові, а погоджене ним розпорядження було видано колегіально на підставі рішення комісії Київської міської ради. У зв'язку з цим суд дійшов висновку, що вказана особа не вважала, що діє в умовах реального конфлікту інтересів.

Проте ч.ч. 1, 2 ст. 172-7 КУпАП передбачена відповідальність саме за неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів та вчинення певних дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів, що вбачається в діях вказаного правопорушника, а твердження останнього про те, що він не обізнаний з приводу діяльності свого сина, є сумнівними.

Таким чином, **судами й надалі при винесенні рішень у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупці-**

єю (порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6 КУпАП), неповідомлення особою безпосереднього керівника у випадках, передбачених законом, про наявність конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП)) **не береться до уваги** той факт, що ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» введено **нове поняття «правопорушення, пов'язане з корупцією»**, під яким необхідно розуміти **діяння, що не містить ознак корупції, але** в той же час **порушує встановлені** цим Законом **вимоги, заборони та обмеження**, відповідальність за які передбачена статтями глави 13-А КУпАП.

Така правова регламентація спрямована на приведення законодавства України у відповідність до вимог європейських стандартів у сфері запобігання та протидії корупції, спрощення процесу кваліфікації цих діянь, а також на усунення проблемних питань практики застосування законодавства при притягненні винних осіб до адміністративної відповідальності за вчинення саме таких діянь.

Крім того, при винесенні судами рішень у справах вказаної категорії **неоднозначно застосовуються норми, що регулюють відносини у сфері запобігання корупції**.

Яскравим прикладом цього є рішення, винесені Шевченківським районним судом міста Києва у п'яти справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, передбачені ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, стосовно посадових осіб (керівників структурних підрозділів) Державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія „Енергоатом”» (далі – ДП НАЕК «Енергоатом»), якими порушено вимоги фінансового контролю, передбачені ч. 1 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції».

Так, у 4 із 5 справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, розглянутих Шевченківським районним судом міста Києва, закрито провадження за відсутністю в діях вказаних осіб складу адміністративного правопорушення, оскільки, на думку суду, не доведено віднесення їх до посадових осіб юридичної особи публічного права – суб'єктів відповідальності за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Натомість рішенням Шевченківського районного суду міста Києва від 3 липня 2017 року в подібній адміністративній справі стосовно начальника відділу міжнародного співробітництва Дирекції з міжнародного співробітництва ДП НАЕК «Енергоатом» останню визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та застосовано до неї адміністративне стягнення у вигляді штрафу.

У зв'язку з винесенням стосовно вказаної особи судового рішення, яке кардинально відрізняється від прийнятих судових рішень щодо її колег, останньою до Апеляційного суду міста Києва подано апеляційну скаргу.

Проте за принципової позиції представника прокуратури міста та наведених під час розгляду зазначеної апеляційної скарги обґрунтованих доводів щодо законності прийнятого судом першої інстанції рішення воно залишено в силі Апеляційним судом міста Києва, а апеляційна скарга особи правопорушника – без задоволення.

Крім того, суперечливими є рішення, винесені різними суддями Шевченківського районного суду міста Києва стосовно однієї і тієї ж особи.

Так, вказаним районним судом розглядалися протоколи про вчинення начальником відділу співробітництва з міжнародними організаціями та МФО Департаменту міжнародного співробітни-

цтва Міністерства інфраструктури України адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачених ч. 1 ст. 172-6 КУпАП.

Вказана особа несвоєчасно без поважних причин подала щорічні декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2015 та 2016 роки.

Одним рішенням суду її визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, та накладено стягнення у вигляді штрафу, іншим судовим рішенням – провадження у справі закрито за відсутністю складу адміністративного правопорушення.

Генеральною прокуратурою України неодноразово зверталася увага на наведені вище проблеми при розгляді судами адміністративних справ про порушення вимог антикорупційного законодавства та необхідність детального опрацювання судових рішень у справах зазначеної категорії з урахуванням позиції Національного агентства з питань запобігання корупції.

Відсутність єдиної судової практики та однакового застосування норм закону призводить до неправильного застосування судами норм антикорупційного законодавства, а позбавлення права на апеляційне оскарження прокурором незаконних рішень вказаної категорії – до порушення принципу рівності всіх учасників процесу, гарантованого ст. 129 Конституції України.

Лише за умови чіткого визначення статусу прокурора в адміністративному процесі при розгляді справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, та впливу органів прокуратури на формування єдиної судової практики щодо розгляду справ вказаної категорії можливе підвищення рівня законності при прийнятті судових рішень, відновлення довіри до судочинства, зміцнення та утвердження верховенства права.

ЕЛЕКТРОННІ ДЕКЛАРАЦІЇ: ПЕРЕВІРКИ, РЕЗУЛЬТАТИ, ПОРУШЕННЯ

Олександр Попеско

заступник прокурора Вінницької області,
старший радник юстиції

У 2017 році стартував другий етап електронного декларування, який охоплює усіх публічних службовців України. Свої статки тепер мають декларувати і сільські депутати, і керівники комунальних підприємств, і працівники структурних підрозділів виконавчих органів місцевої влади. Щоправда, не всі з тих, хто потрапили до списку декларантів, знають, що таке електронний ключ, і мають доступ до мережі Інтернет.

Електронне декларування насправді належить до найвагоміших досягнень України та є одним із найбільш дієвих інструментів протидії корупції. Торік високопосадовці задекларували не тільки свої офіційні доходи, а й майно, щодо джерел набуття якого у багатьох випадках суспільство має чимало запитань.

Обов'язок щороку подавати декларації для певних категорій осіб існував і раніше. Подання здійснюва-

лося в паперовій формі за місцем роботи. Однак не всі це виконували через брак контролю. Тепер посадовці змушені повідомляти і про суттєві зміни у своєму майновому стані. Відтак уникнути декларування в електронній формі стало набагато складніше.

Як свідчить практика розгляду судами Вінницької області справ про порушення суб'єктами декларування вимог фінансового контролю, процедура заповнення електронної декларації не є складною для тих, хто «дружить» із комп'ютером. Власне, труднощі починаються, якщо декларант не знає, що таке електронна пошта та електронний ключ. Здебільшого такими є депутати сільських рад, дрібні службовці невеликих комунальних підприємств тощо. Багатьом тільки нещодавно стало відомо про обов'язок задекларувати свої статки в електронному вигляді. До того ж це, як правило, люди старшого віку, які звикли працювати з документами у паперовому вигляді, і в роботі з комп'ютером у них виникають труднощі.

Загалом, якщо врахувати не лише декларантів, а й членів їхніх сімей, тепер уже більше мільйона осіб оприлюднили свої статки.

До суб'єктів декларування, охоплених першим етапом, **з 1 січня 2017 року додалися такі категорії посадовців:**

- депутати всіх місцевих рад;
- державні службовці категорії «В» (наприклад: спеціалісти, провідні та головні спеціалісти в органах виконавчої влади, інші посадові особи нижче керівників структурних підрозділів та їхніх заступників);
- посадові особи місцевого самоврядування категорій 4–7 (наприклад: керівники управлінь і відділів виконкомів, секретарі міських рад, голови міст районного значення, сільські та селищні голови);
- військові посадові особи Збройних сил України, Держспецзв'язку та інших військових формувань;
- усі поліцейські;
- особи рядового чи начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, податкової міліції, підрозділів цивільного захисту, Державного бюро розслідувань (ДБР), Національного антикорупційного бюро України (НАБУ);
- посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, ДБР, НАБУ, дипломатичної служби, інших державних органів;
- посадові особи юридичних осіб публічного права – ті, хто виконує адміністративно-господарські або організаційно-розпорядчі функції в державних та комунальних закладах, установах чи підприємствах, тобто не лише керівники чи їхні заступники (наприклад, головні бухгалтери та керівники підрозділів, завідувачі відділів державних і комунальних установ, закладів та організацій, головні лікарі, керівники та заступники організацій та їхніх структурних підрозділів – начальники цехів, завідувачі відділів; особи, які керують ділянками робіт, – майстри, виконробы, бригадири тощо).

Законодавець звільнив від обов'язку подавати декларації деякі категорії працівників бюджетної сфери:

– посадових осіб державних та комунальних закладів охорони здоров'я сільського та селищного рівня, посадових осіб інших закладів охорони здоров'я, якщо вони не є керівниками цих закладів;

– посадових осіб державних та комунальних дошкільних і шкільних навчальних закладів, посадових осіб вищих навчальних закладів нижче рівня керівників та заступників керівників цих закладів;

– посадових осіб закладів культури та мистецтва (державних і комунальних театрів, музеїв тощо);

– посадових осіб державних або комунальних закладів у деяких інших сферах (соціального обслуговування населення; соціальної та професійної реабілітації інвалідів і дітей-інвалідів, соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції; науки; відновлення і збереження національної пам'яті; фізичної культури, спорту, національно-патріотичного виховання).

Для правильного визначення, чи є особа суб'єктом декларування, яку декларацію вона повинна подавати та у які строки, **необхідно керуватись роз'ясненням про застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції»** щодо заходів фінансового контролю, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 11 серпня 2016 року № 3.

Факт подання декларації підтверджується її наявністю в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування (Реєстр).

Датою подання є дата, зазначена у публічній частині інформаційно-телекомунікаційної системи **Реєстру**, яка збігається з фактичною датою її подання.

Здебільшого у разі складання протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції до матеріалів адміністративної справи долучає скриншот відповідної сторінки Реєстру.

У статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» органи прокуратури віднесено до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

У зв'язку з цим прокуратурою Вінницької області постійно опрацьовуються та аналізуються електронні декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Зокрема, за результатами аналізу е-деклараций, проведеного органами прокуратури області спільно з Управлінням захисту економіки у Вінницькій області Департаменту захисту економіки та Вінницьким управлінням Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України у 2017 році, **складено та направлено до суду 65 адміністративних протоколів за правопорушення, пов'язані з корупцією**, за ст. 172-6 КУпАП (несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або неповідомлення та несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані).

Органами прокуратури зареєстровано 31 кримінальне провадження про правопорушення, пов'язані з неподанням або внесенням недостовірної інформації в електронні декларації.

Оскільки відповідно до ст. 250 КУпАП участь прокурора у судовому розгляді адміністративних справ, пов'язаних з корупцією, є обов'язковою, вважаємо за необхідне звернути увагу на **проблеми**, які виникали **під час розгляду справ за ст. 172-6 КУпАП у су-**

дах Вінницької області, та можливі шляхи їх вирішення.

Кваліфікуючою ознакою правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, є несвоєчасне подання декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, без поважних причин.

Встановлення причин і визначення їх поважності або неповажності і є одним із основних завдань у справах цієї категорії.

Слід зауважити, що перелік таких причин законодавцем не визначено, а отже, це оціночне поняття. Однак, ураховуючи рішення НАЗК від 4 квітня 2017 року № 124 та судову практику, **поважними причинами** можна вважати **ті, через які особа об'єктивно не могла виконати обов'язок**, встановлений Законом України «Про запобігання корупції», зокрема хворобу, перебування у відрядженні, стихійне лихо, перебування (тримання) під вартою тощо. При цьому факт наявності таких підстав повинен бути засвідчений відповідними документами (листом непрацездатності, наказом про відрядження, показаннями свідків тощо).

У разі відсутності в матеріалах справи таких даних прокурор згідно зі ст. 250 КУпАП може заявити клопотання про витребування необхідних для вирішення справи документів.

Також причиною несвоєчасного подання електронної декларації визнано **неналежне функціонування Реєстру** (рішення НАЗК від 4 квітня 2017 року № 124).

Згідно з цим рішенням період (періоди) неналежного функціонування Реєстру визначається окремим рішенням НАЗК на підставі інформації, наданої адміністратором Реєстру, та акта (актів), підписаного посадовими особами НАЗК.

Про стан функціонування Реєстру в 2016 році інформацію необхідно отримувати в Адміністративному департаменті НАЗК за запитом.

Аналіз розглянутих судами справ зазначеної категорії

свідчить, що здебільшого електронні декларації подавались особами несвоєчасно через несумлінне ставлення до вимог антикорупційного законодавства, що судами кваліфікується як необережність.

Положення ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» визначає правопорушення, пов'язане з корупцією, як діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим законом вимоги, заборони та обмеження. Тож вчинення такого діяння через необережність не виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності, що узгоджується з нормами ст.ст. 10 та 11 КУпАП.

Таким чином, склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172-6 КУпАП, є формальним. **Суб'єктивна сторона** цього правопорушення визначається ставленням особи до наслідків і **характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу**. Для цього в судовому засіданні необхідно з'ясувати:

- чи усвідомлювала особа протиправний характер своєї дії;
- чи передбачала шкідливі наслідки – притягнення до адміністративної відповідальності, у тому числі з подальшим звільненням з державної служби;
- чи допускала настання таких наслідків?

Відповідно до ст.ст. 272, 273 КУпАП передбачена можливість виклику в судове засідання свідків – уповноваженого відповідної юридичної особи, системного адміністратора ДП «Українські спеціальні системи», працівника кадрового підрозділу, а також експерта, який повинен дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях.

На жаль, незважаючи на тверду і послідовну позицію органів прокуратури Вінницької області, до цього часу ми не маємо єдиної судової практики з розгляду судами справ зазначеної категорії, а щодо практичного застосування антикорупційного законодавства дискутують і юристи-практики, і науковці. Поряд з цим прокуратура області й надалі здійснює аналіз усіх електронних декларацій, поданих у 2017 році особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

НОВІ ВИДАННЯ

Застосування психологічних знань у діяльності прокурора: навч.-практ. посіб. / Бевзюк І.М.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. І.М. Козьякова – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 238 с.

ISBN 978-617-7500-22-2

У навчально-практичному посібнику висвітлено теоретичні та практичні питання, пов'язані із застосуванням психологічних знань у діяльності прокурора. Із позицій юридичної психології детально досліджено зміст і структуру прокурорської діяльності, розкрито особливості професійної комунікації прокурорів, командотворення та конфліктології в органах прокуратури.

Видання буде корисним насамперед для прокурорів, які підвищують кваліфікацію, кандидатів на посаду прокурора під час спеціальної підготовки, студентів, аспірантів, ад'юнктів юридичних вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться окресленою проблематикою.

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ – ПІД ОСОБЛИВОЮ УВАГОЮ ПРОКУРАТУРИ МИКОЛАЇВЩИНИ

З огляду на вимоги сьогодення органами прокуратури Миколаївської області із застосуванням наданих повноважень та залученням правоохоронних і контролюючих органів організовано проведення перевірок щодо дотримання суб'єктами декларування вимог фінансового контролю.

У статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) органи прокуратури віднесено до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Однак Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» від 12 лютого 2015 року № 198-VIII встановлено, що органи прокуратури України та Служби безпеки України втрачають повноваження зі складання протоколів про адміністративні правопорушення за ст.ст. 172-4–172-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) після початку діяльності Національного агентства.

Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 14 серпня 2016 року № 1 початком його діяльності визначено 15 серпня 2016 року, отже, з указаної дати органи прокуратури втратили повноваження на складання протоколів про вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Задля ефективної протидії корупційним проявам у сфері фінансового контролю та з метою своєчасного виявлення, розкриття і швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування кримінальних правопорушень за фактами ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), а також декларування недостовірної інформації у квітні поточного року в регіональній прокуратурі та місцевих прокуратурах утворені міжвідомчі робочі групи.

Анатолій Жмура

заступник прокурора Миколаївської області, старший радник юстиції

Андрій Кременцов

прокурор з питань організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції
Прокуратури Миколаївської області, радник юстиції

Реалізуючи надані повноваження, регіональна прокуратура систематично вивчає дані з відкритих джерел та баз даних в мережі Інтернет щодо додержання особами, уповноваженими на виконання функцій держави, вимог Закону.

За результатами вивчення вказаних даних у поточному році органами прокуратури області до Управління захисту економіки (УЗЕ) в Миколаївській області Департаменту захисту економіки (ДЗЕ) Національної поліції України **передано 21 матеріал** щодо **порушення суб'єктами декларування вимог фінансового контролю**.

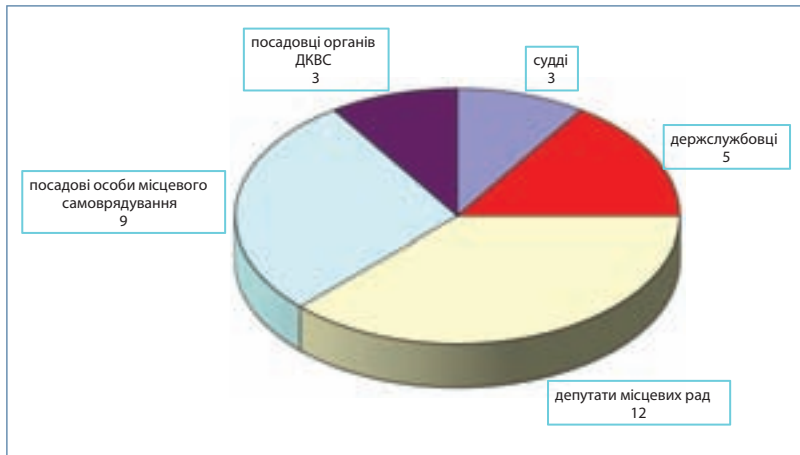
Службовими особами УЗЕ в Миколаївській області упродовж поточного року складено 24 протоколи за фактами несвоечасного подання без поважних причин декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та 8 протоколів за фактами неповідомлення або несвоечасного повідомлення суб'єктами декларування про суттєві зміни у майновому стані.

Наприклад, унаслідок вивчення даних Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, встановлено, що один із **депутатів Миколаївської обласної ради** придбав у заступника голови вказаної ради автомобіль вартістю понад 200 тис. грн, однак обидва повідомити про суттєві зміни у майновому стані «забули».

Стосовно обох вказаних суб'єктів декларування складено протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172-6 КУпАП.

Постановою суду **заступника голови Миколаївської обласної ради** визнано винним у вчиненні правопорушення, передбачено-

Суб'єктний склад осіб, стосовно яких у 2017 році складались протоколи про адміністративні правопорушення за порушення вимог фінансового контролю

го ч. 2 ст. 172-6 КУпАП, та застосовано стягнення у вигляді штрафу 1700 грн. Судовий розгляд справи щодо депутата обласної ради триває.

Також за матеріалами Вознесенської місцевої прокуратури УЗЕ в області ДЗЕ Національної поліції України складено протокол за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП **стосовно судді місцевого суду**, яка, придбавши квартиру, не повідомила про суттєві зміни у майновому стані.

Сума видатків на придбання квартири перевищила 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня 2016 року.

Категорії осіб, притягнутих до дисциплінарної відповідальності за поданнями прокурорів за порушення вимог фінансового контролю

Справу за протоколом розглянуто судом із постановленням рішення про визнання особи винною у скоєному правопорушенні.

За результатами розгляду протоколів щодо порушення вимог фінансового контролю до адміністративної відповідальності у вигляді штрафів притягнуто 6 осіб: три депутати обласної ради та три посадові особи органів місцевого самоврядування.

Основним проблемним питанням у доказуванні вини особи у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172-6 КУпАП, є **неоднозначне тлумачення судами форми вини та поважності причин несвоєчасного подання декларації** особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Оскільки Основним Законом України гарантовано, що усі сумніви стосовно доведеності вини особи тлумачаться на її користь, суди доволі часто сприймають за «чисту монету» пояснення особи, яка притягується до відповідальності.

При цьому, зважаючи на те, що ст. 294 КУпАП не містить положень щодо можливості оскарження прокурором постанов судів у справах про правопорушення, пов'язані з корупцією, у разі закриття справи судом, вказане ускладнює можливість перегляду такого рішення апеляційним судом.

З урахуванням наявних повноважень, з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог Закону України «Про запобігання корупції» в інший спосіб, у зв'язку з виявленими порушеннями вимог фінансового контролю регіональною прокуратурою керівникам органів, підприємств, установ, організацій області **внесено 64 подання**, за результатами розгляду яких **притягнуто до дисциплінарної відповідальності 29 осіб**.

Наприклад, Первомайською місцевою прокуратурою 7 липня 2017 року керівнику Врадіївської районної державної адміністрації (далі – РДА) внесено подання щодо

виявлених порушень фінансового контролю, а саме: зазначення державними службовцями РДА у деклараціях недостовірних відомостей. Унаслідок розгляду подання проведено службове розслідування. За його результатами розпорядженнями голови Врадіївської РДА до дисциплінарної відповідальності притягнуто 6 осіб, серед яких – заступник голови райдержадміністрації.

Після опрацювання даних щодо моніторингу декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, **зареєстровано 31 кримінальне провадження за ст. 366-1 КК України.**

Так, слідчим відділом Братського відділу ГУНП в Миколаївській області здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні за ст. 366-1 КК України за фактом подання **депутатом Братської районної ради** недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2016 рік.

Зокрема, депутат не вніс до декларації відомості щодо користування на правах оренди земельними ділянками загальною площею 69,8 га, грошова оцінка яких становить 1 850 000 гривень.

Останнім часом одним із «популярних» видів доходів суб'єктів декларування стало **отримання поворотної фінансової допомоги.**

Вказане зумовлене тим, що згідно з листом Державної фіскальної служби України від 29 жовтня 2015 року № 10131/Г/99-99-17-03-03-14 основна сума позики та поворотної фінансової допомоги, що отримується фізичною особою на підставі укладеного договору, протягом дії такого договору не є об'єктом (базою) оподаткування податком на доходи фізичних осіб і військовим збором.

При цьому, як правило, договори про отримання поворотної фінансової допомоги укладаються на довготривалий строк, що ускладнює перевірку дотримання вимог фінансового контролю декларантом у подальшому.

Апаратом регіональної прокуратури у поточному році скеровано повідомлення до Головного управління ДФС в області з метою перевірки фактів законності походження статків – отриман-

ня поворотної фінансової допомоги одним із суб'єктів декларування на суму понад 20 млн грн та її надання іншим суб'єктом на суму понад 17 млн гривень.

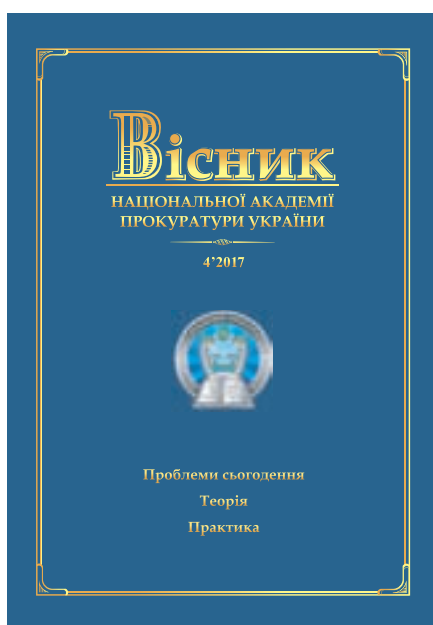
Загалом за наслідком установлення фактів розбіжностей між одержаними доходами та видатками декларантів регіональною прокуратурою до Головного управління ДФС в області **скеровано повідомлення про вжиття передбачених законом заходів стосовно 14 осіб**, серед яких 12 депутатів обласної ради та 2 депутати Миколаївської міської ради. Керівниками місцевих прокуратур організовано такі перевірки щодо 23 осіб

Також проблемним є питання **реальної можливості перевірки майна, зареєстрованого на членів родини декларанта**, оскільки такі особи, як правило, не є декларантами й особливого бажання надавати будь-які пояснення щодо походження їхнього майна не мають.

Указане свідчить про необхідність подальшого удосконалення законодавства з питань фінансового контролю.

Дотримання вимог фінансового контролю особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, перебуває у полі постійної уваги регіональної прокуратури.

НОВІ ВИДАННЯ

Вийшов друком четвертий у поточному році номер журналу «Вісник Національної академії прокуратури України»

У виданні висвітлено, зокрема, проблеми, що стосуються актуальних питань прокурорської діяльності, протидії і запобігання корупції, земельного, кримінального права та процесу.

Авторами і співавторами статей, опублікованих у цьому номері, стали працівники Академії, Генеральної прокуратури України, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та Національного університету «Одеська юридична академія», а також Київського університету права НАН України і Національної академії внутрішніх справ.

Розміщено у представленому випуску також статтю, співавтором якої є професор Софійського університету (Республіка Болгарія).

Е-ДЕКЛАРУВАННЯ ТА УЧАСТЬ У ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРОКУРАТУРИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Віталій Панібрат

прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Прокуратури Дніпропетровської області

Зважаючи на те, що корупція є суттєвою перешкодою для реалізації євроінтеграційних прагнень України, останнім часом прийнято низку важливих антикорупційних законів, основним з яких є Закон України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

У Законі визначено спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, до яких належать органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції. Зазначені органи насамперед покликані вирішити конкретні проблеми, пов'язані з корупцією, подолати її прояви як репресивними, так і превентивними засобами.

Законом впроваджено принципово новий підхід до декларування майна, доходів, видатків та фінансових зобов'язань декларантів. У вказаній формі декларування значно розширено перелік відомостей, які зазначаються в декларації, та найголовніше – такі декларації стали відкритими для всіх.

Відповідно до рішення Національного агентства з питань запобігання

корупції (далі – НАЗК) «Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» від 10 червня 2016 року № 2 (зі змінами від 18 серпня 2016 року), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 липня 2016 року за № 958/29088, система подання та оприлюднення відповідно до Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), розпочала свою роботу в два етапи:

1) перший етап – з 00 год 00 хв 1 вересня 2016 року для таких типів декларацій (повідомлень) та суб'єктів декларування:

– щорічні декларації за 2015 рік службових осіб, які станом на 1 вересня 2016 року займають згідно зі ст. 50 Закону відповідальне та особливо відповідальне становище. Зазначені декларації подаються протягом 60 календарних днів з дати, визначеної у цьому абзаці;

– декларації, передбачені в абз. 1 ч. 2 ст. 45 Закону (декларації осіб, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування), службових осіб, які 1 вересня 2016 року чи пізніше цієї дати припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, та станом на день такого припинення займають згідно зі ст. 50 Закону відповідальне та особливо відповідальне становище;

2) другий етап – з 00 год 00 хв 1 січня 2017 року для всіх інших суб'єктів декларування та декларацій (повідомлень).

Вже у поточному році подано близько 1 400 000 декларацій, з них у Дніпропетровській області – 28 000.

Згідно зі ст. 48 Закону **контроль та перевірку** таких **декларацій здійснює НАЗК**. За порушення вимог фінансового контролю законом **встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність**.

Водночас практичне застосування вимог Закону засвідчило, що попри широке коло повноважень, якими наділено НАЗК, зокрема щодо фінансового контролю, для забезпечення його діяльності не вистачає людських ресурсів, територіальні підрозділи досі не функціонують.

Зважаючи на кількість поданих декларацій та те, що перевірка декларацій до цього часу здійснюється у ручному режимі, очікувати, що лише один орган – Національне агентство з питань запобігання корупції – може «вилікувати» корупцію, без застосування більш широкої системи ефективних запобіжних і репресивних елементів, не варто. А тому слід погодитись, що дієвість антикорупційної політики може бути забезпечена не тільки створенням нових спеціалізованих органів, а й оптимізацією та використанням потенціалу вже існуючих правоохоронних органів, зокрема органів прокуратури, які функціонально здатні ефективно протистояти проявам корупції.

Так, у 2014 році **органами прокуратури** Дніпропетровської області **скеровано до суду 86 протоколів зі 183-х, складених усіма**

спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції в області (або 47%); у 2015 році – 119 зі 150-ти (80%), у 2016-му – 94 (за 8 місяців 2016 року) зі 280-ти (34%).

Однак Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» від 12 лютого 2015 року № 198-VIII, яким внесено зміни у ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), прокурора позбавлено права складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. Зазначені повноваження з 15 серпня 2016 року (згідно з рішенням НАЗК «Про початок діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції» від 14 серпня 2016 року № 1) передано Національному агентству та залишено за відповідними підрозділами Національної поліції.

Водночас відповідно до пункту 2.4.2 Інструкції про порядок обліку кримінальних та адміністративних корупційних правопорушень, затвердженої спільним наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Міністерства доходів і зборів, Міністерства оборони, Державної судової адміністрації України від 22 квітня 2013 року № 52/394/172/71/268/60, **органи прокуратури** надалі **здійснюють погодження протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**, складені іншими уповноваженими на це органами, та **вивчають повноту зібраних матеріалів**.

Також за вимогами ст. 250 КУпАП **участь прокурора у розгляді справ** щодо **правопорушень, пов'язаних з корупцією, є обов'язковою** як необхідна умова забезпечення законності при застосуванні впливу за адміністративні правопорушення та гарантування неупередженої ролі суддів.

Ураховуючи, що прокуратура постає ефективним інструментом антикорупційної політики, позбавляти прокурора права складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, навіть після початку діяльності Національного агентства, видається недоцільним.

Натомість доречним буде не лише залишити за прокурором право складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, а й визначити повноваження органів прокуратури як спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції та механізм їх реалізації, що дасть можливість полегшити збирання доказів, виключити випадки отримання доказів у незаконний спосіб, створить правову основу для належної організації діяльності суб'єктів владних повноважень в адміністративних правовідносинах.

Сьогодні більшість органів влади та місцевого самоврядування відмовляють у наданні запитуваної інформації. Притягнути відповідальних осіб таких органів до відповідальності за невиконання вимог прокурора також неможливо, оскільки Законами України «Про прокуратуру» та «Про запобігання корупції» **прокурору не надано повноважень щодо вилучення необхідної інформації** з метою попередження корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у публічній і приватній сферах суспільних відносин.

Зазначені повноваження закріплені лише за НАЗК (ст.ст. 11–13 Закону).

Зате журналісти, до компетенції яких не належить виявлення, попередження та припинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, мають вільний доступ до необхідної їм інформації. Так, відповідно до ст. 26 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні» журналіст має право: вільно одержувати, використовувати, поширювати [публікацію] та зберігати інформацію; відвідувати державні органи, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи й організації та бути прийнятим їх посадовими особами; відкрито здійснювати записи, в тому числі із застосуванням будь-яких технічних засобів; отримувати вільний доступ до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів. До того ж за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів передбачено кримінальну відповідальність (ст. 171 КК України).

Незважаючи на наявні проблеми на шляху до притягнення правопорушників до відповідальності за порушення вимог фінансового контролю та за вчинення інших корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень, запобігання та протидія таким негативним явищам залишається пріоритетним напрямом діяльності органів прокуратури Дніпропетровської області.

В умовах сьогодення органи прокуратури Дніпропетровщини, попри втрату повноважень зі складання протоколів за ст.ст. 172-4–172-9 КУпАП, продовжують вживати заходи щодо виявлення, припинення корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції», притягнення до встановленої законом відповідальності осіб за їх вчинення, відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування шкоди, збитків, усунення інших негативних наслідків цих порушень у визначеному законом порядку.

Так, прокуратурою області орієнтовано керівників місцевих прокуратур **опрацювати відомості** Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самовря-

дування (далі – Реєстр), **на предмет встановлення фактів умисного неподання декларації суб'єктами декларування, подання завідомо недостовірних відомостей в декларації** (ст. 366-1 КК України), **незаконного збагачення** (ст. 368-2 КК України), **порушення вимог фінансового контролю** (ст. 172-6 КУпАП) **та ухилення від сплати податків, зборів** (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України).

Якісний та цілеспрямований моніторинг відомостей Реєстру забезпечується завдяки використанню попередньо отриманих в органах державної влади та місцевого самоврядування відомостей щодо суб'єктів декларування, зокрема прізвища, ім'я та по батькові, займаної посади, часу призначення на посаду та звільнення з неї, розміру нарахованої заробітної плати, матеріальної допомоги, премій та інших виплат. Такі відомості зіставляються з іншими базами даних та відкритими реєстрами.

Завдяки вжитим заходам упродовж поточного року прокурорами **розпочато досудове розслідування у 67 кримінальних провадженнях**, з них: 51 – за фактами умисного неподання декларації (ст. 366-1 КК України), 15 – за фактами подання завідомо недостовірних відомостей у декларації (ст. 366-1 КК України) та одне – за фактом незаконного збагачення (ч. 1 ст. 368-2 КК України).

Кримінальні провадження розпочато щодо судді, голови районної ради, заступника голови районної державної адміністрації, начальника установи виконання покарань, начальників структурних підрозділів районних державних адміністрацій, слідчих органів Національної поліції України, депутатів місцевих рад тощо.

До суду направлено 11 обвинувальних актів стосовно трьох посадових осіб Головного управління Державної фіскальної служби в області, шістьох службових осіб державної лісової охорони та двох працівників поліції, які у встановлений законом термін не подали відповідні декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Також органами прокуратури області **виявлено ознаки 65 адміністративних правопорушень** за фактами порушення вимог фінансового контролю. Відомості про вказані правопорушення направлено до Управління захисту економіки в Дніпропетровській області Департаменту захисту економіки (далі – ДЗЕ) Національної поліції України для вирішення питання про складання протоколів, за результатами розгляду яких складено та направлено до суду 39 протоколів вказаної категорії.

Загалом за 9 місяців поточного року Управлінням захисту економіки в області ДЗЕ НП України складено 118 протоколів за фактами порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6 КУпАП), за результатами розгляду яких сьогодні притягнуто до відповідальності у виді штрафу 19 осіб.

Зокрема, відділом організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції прокуратури області встановлено факт не своєчасного подання першим заступником начальника управління ДПтС України в Дніпропетровській області щорічної декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2015 рік, а також декларації після припинення діяльності особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями. За результатами розгляду протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, 27 квітня 2017 року вказану особу визнано винною у вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та накладено штраф.

Водночас у вересні поточного року визнано винним за ч. 1 ст. 172-6 КУпАП та накладено штраф на голову однієї з райдержадміністрацій, який перед звільненням з посади не подав декларацію за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

Крім того, органами прокуратури області стосовно фінансового контролю внесено 41 подання у порядку ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб.

Таким чином, запобігання і протидія корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням залишається пріоритетним напрямом діяльності органів прокуратури Дніпропетровської області.

Інформація прес-служб регіональних прокуратур стосовно виявлених порушень під час електронного декларування

НА РІВНЕНЩИНІ ПРОКУРАТУРА СПІЛЬНО З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ВІЯВЛЯЮТЬ ПОСАДОВЦІВ, ЯКІ НЕЗАКОННО ЗБАГАТИЛИСЬ ЧИ НЕВЧАСНО ПОДАЛИ Е-ДЕКЛАРАЦІЇ

Проблема протидії корупції залишається однією з найгостріших. Особливу увагу законодавець приділив урегулюванню питання подання шляхом оприлюднення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Такі порушення, як невиконання, несвоєчасне, без поважних причин виконання зазначених вимог, а також декларування недостовірних відомостей про доходи та майнові статки належать до правопорушень, пов'язаних з корупцією. За вказані неправомірні дії встановлена адміністративна та кримінальна відповідальність.

На Рівненщині з початку 2017 року спеціально уповноважені суб'єкти по боротьбі з корупцією скерували до суду **64 протоколи про вчинення чиновниками адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією**, передбачених ч.ч. 1, 2 ст. 172-6 КУпАП (порушення вимог фінансового контролю).

За результатами судового розгляду цих справ прокурори домоглися **притягнення до відповідальності 19 посадовців**, на яких **накладено штрафи**. Серед покараних корупціонерів – 12 депутатів місцевих рад, 2 працівники поліції, 2 посадовці Рівненської обласної державної адміністрації, а також по одному військовослужбовцю Збройних сил України, посадовій особі місцевого самоврядування та посадовцю юридичної особи публічного права. Більше половини надісланих до суду адміністративних протоколів ще перебувають на розгляді.

Для прикладу, Сарненський районний суд до адміністративної

відповідальності у вигляді штрафу притягнув **колишнього працівника поліції**, який несвоєчасно подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, чим порушив вимоги ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» та вчинив правопорушення, пов'язане з корупцією, передбачене ч. 1 ст. 172-6 КУпАП (порушення вимог фінансового контролю).

Також працівники Дубенської місцевої прокуратури Рівненської області у суді довели винуватість **двох депутатів Козинської сільської ради** Радивилівського району (об'єднаної територіальної громади) у вчиненні такого ж адміністративного правопорушення, пов'язаного із корупцією. Згідно із постановами районного суду від 22 серпня 2017 року на депутатів накладено адміністративні стягнення у виді штрафів.

Окрім того, прокуратурою виявлено факт **неодноразового ігнорування посадовцем вимог антикорупційного законодавства**. Зокрема, не задекларувала без поважних причин свої доходи і статки у встановленому законом порядку керівник районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Надалі, внаслідок проведеної перевірки Управлінням захисту економіки (далі – УЗЕ) у Рівненській області Департаменту захисту економіки (далі – ДЗЕ) Національної поліції України, підтверджено факт виявлених прокуратурою порушень, про що складено відповідний протокол про вчинення адміністративного правопорушення, який розглянуто, та особу піддано штрафу. Згодом до суду скеровано ще один протокол про вчинення цією особою адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, у зв'язку з неподанням нею після звільнення з посади декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Ці матеріали перебувають на розгляді суду.

У поточному році органами прокуратури Рівненської області **зареєстровано 48 кримінальних проваджень за ст. 366-1 КК України за фактами умисного неподання депутатами місцевих рад**, а також **суддями у відставці декларацій** осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Так, Рівненська місцева прокуратура скерувала до суду обвинувальний акт у корупційному кримінальному провадженні за фактом умисного неподання керівником одного із структурних підрозділів Рівненської обласної державної адміністрації декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» (ознаки кримінального правопорушення, що передбачене ст. 366-1 КК України).

Встановлено, що цей керівник, достовірно знаючи про необхідність декларування шляхом реєстрації та внесення відповідних відомостей на офіційному веб-сайті НАЗК, умисно не подав до Єдиного державного реєстру декларацій власну е-декларацію за

2015 рік. Надалі зазначений службовець не подав декларацію за 2016 рік при звільненні з державної служби, а також декларацію особи, що припинила діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави та місцевого самоврядування.

Тепер відповідальність за корупційний злочин визначить суд. Санкція статті КК України передбачає покарання у вигляді штрафу, громадських робіт або позбавлення волі на строк до 2 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.

Здолбунівською місцевою прокуратурою встановлено, що **головний лікар** одного з медичних закладів, який **є одночасно депутатом Рівненської обласної ради**, у декларації за 2016 рік не зазначив відомості про укладення ним договору оренди земельної ділянки, нормативна грошова оцінка якої становить півмільйона гривень. За цим фактом у липні 2017 року зареєстровано кримінальне провадження, за підслідністю воно скероване до Національного антикорупційного бюро України.

На сьогодні за процесуального керівництва прокуратури триває досудове розслідування за фактом **незаконного збагачення начальника** одного із **управлінь Головного управління Державної фіскальної служби** (ДФС) у Рівненській області, який упродовж 2015–2016 років придбав квартиру та автомобіль загальною вартістю понад 1,5 млн грн, у той час як видатки на придбання вказаного майна значно перевищували доходи останнього.

Всього упродовж 2017 року за результатами надісланих правоохоронними органами протоколів про адміністративні корупційні правопорушення судами притягнуто 43 особи, що удвічі більше, ніж у минулому році.

Також органи прокуратури Рівненської області **внесли 151 подання у порядку ч. 3 ст. 65** Закону України «Про запобігання корупції» на усунення причин та умов, що сприяли вчиненню правопорушень, пов'язаних з корупцією, за результатами розгляду яких **до дисциплінарної відповідальності притягнуто вже 44 посадові особи та скасовано одне неправомірне рішення, яке було прийняте внаслідок корупційного правопорушення**.

Плідних результатів у боротьбі з корупційними проявами вдалося досягти також завдяки об'єднанню зусиль прокурату-

ри Рівненщини та **Всеукраїнського руху проти політичної корупції «Під контролем»**. Ця громадська організація **змінює свою позицію з критики правоохоронних органів на допомогу їм**. Як результат – на лаві підсудних опинились два посадовці органів державної виконавчої влади, а саме: **чиновник** Корецької районної державної адміністрації за **вимагання неправомірної вигоди** в сумі **6,5 тис. дол. США** та **начальник відділу** Демидівської районної державної адміністрації, який **завдав збитки державному бюджету** на загальну суму **682 тис. грн**. Обом загрожує покарання у виді позбавлення волі.

Прокуратура Рівненської області у взаємодії з іншими правоохоронними органами та громадськими діями продовжує активно протидіяти корупційним проявам у регіоні. Метою цієї роботи є суттєве зменшення рівня корупції, безумовне виконання вимог антикорупційного законодавства України.

Інформацію підготовлено
прес-службою

Прокуратури Рівненської області
за матеріалами відділу організації
діяльності у сфері запобігання
та протидії корупції
Прокуратури Рівненської області

ПРОКУРАТУРА ОДЕЩИНИ СПІЛЬНО З ІНШИМИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ПРОВОДИТЬ РОБОТУ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ, НЕСВОЄЧАСНОГО ТА НЕДОСТОВІРНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ

Органи прокуратури регіону спільно з іншими правоохоронними органами вживають заходи, спрямовані на викриття фактів неподання декларацій чи несвоєчасного або недостовірного декларування своїх доходів, видатків особами, уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування.

Загалом у 2017 році співробітниками прокуратури забезпечено участь у розгляді справ, за наслідками якого **до адміністративної відповідальності** у вигляді штрафу притягнуто **135 осіб**. Серед них 2 депутати Одеської обласної ради та 89 депутатів місцевих рад, 22 посадовці органів місцевого самоврядування, працівники фіскальної служби та поліції, представники інших державних органів.

Найпоширенішими є **неповідомлення про конфлікт інтересів** та **порушення вимог фінансового контролю щодо своєчасного та достовірного декларування майнового стану**.

Так, за несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані до адміністративної відповідальності притягнуто голову Балтської районної ради та заступника керівника Головного управління з реагування

на надзвичайні ситуації Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Одеській області.

Судом визнано винними у несвоєчасному поданні без поважних причин декларації колишнього начальника відділу внутрішньої та інформаційної політики Одеської обласної державної адміністрації, керівника сектору Головного управління Держпраці в області, головного державного ревізора відділу Головного управління Державної фіскальної служби в Одеській області, директора державного підприємства та інших.

Притягнуто до адміністративної відповідальності начальника відділу Одеського обласного управління лісового та мисливського господарства, яка несвоєчасно повідомила НАЗК про придбання квартири.

Крім того, **в межах чинного кримінального законодавства** у 2017 році прокуратура спільно з органами поліції вживала заходи для **виявлення та притягнення до відповідальності** уповноважених осіб за неподання та недостовірне декларування своїх статків.

Зокрема, Білгород-Дністровська місцева прокуратура повідомила про підозру чотирьом депутатам Салганської сільської ради у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України.

За даними слідства, четверо представників органу місцевого самоврядування, будучи відповідно до Закону суб'єктами декларування, не подали інформацію про своє майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру за 2016 рік.

Також прокуратура Одеської області підтримує обвинувачення у розгляді судом обвинувального акта стосовно заступника Ренійського міського голови Одещини. З'ясовано, що посадовець у своїй щорічній декларації за 2016 рік умисно не вказав, що є єдиним засновником та органом управління юридичної особи приватного підприємства зі статутним капіталом у понад 1 млн гривень.

Продуктивною є **співпраця прокуратури та представників об'єднання громадських організацій Всеукраїнського руху проти політичної корупції «Під контролем»**.

Спільними зусиллями органів прокуратури області, активістів та інших правоохоронних органів опрацьовано 19 повідомлень про факти порушень вимог антикорупційного законодавства. Завдяки цьому розпочато 9 кримінальних проваджень та складено 2 протоколи про вчинення адміністративного правопорушення.

Робота у зазначеному напрямі триває.

*Інформацію підготовлено прес-службою
Прокуратури Одеської області*

ЗА ПРИХОВУВАННЯ СВОЇХ СТАТКІВ ПРОКУРАТУРОЮ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИТЯГНУТО ДЕПУТАТА ОБЛАСНОЇ РАДИ ТА ГОЛОВНОГО ДЕРЖАВНОГО ІНСПЕКТОРА МИТНОГО ПОСТА

Електронне декларування – інноваційна перевірка на чесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Однак не всі з гідністю пройшли таке випробування.

Так, прокуратурою Сумської області направлено до суду **обвинувальний акт стосовно депутата Сумської обласної ради**, колишнього високопосадовця, який на час кривавих подій Революції гідності обіймав посаду заступника Глави Адміністрації Президента України В. Януковича. Особа **обвинувачується в декларуванні недостовірних відомостей, приховуванні паспорта, а також у підробі та використанні підроблених офіційних документів**.

Встановлено, що депутат не вніс у декларацію як члена сім'ї власну доньку, хоча під час слідства зібрано достатньо доказів того, що вони проживали та проживають разом. Зокрема, в декларації не зазначено 9 квартир та 3 паркомісця у столиці, дохід від продажу нерухомості та корпоративні права двох товариств з обмеженою відповідальністю, що належать 20-річній непрацюючій доньці. Окрім того, обвинувачений на підставі заяви про нібито втрату паспорта отримав новий документ, що посвідчує особу. Так званий втрачений паспорт він використовував для вчинення юридично значущих нотаріальних дій.

Дії колишнього високопосадовця кваліфіковано за **ч. 1 ст. 357** (умисне приховування офіційного документа), **ч.ч. 1, 4 ст. 358** (підроблення та використання завідомо підробленого документа) та **ст. 366-1** (декларування недостовірної інформації) КК України.

Також відповідатиме в суді **державний інспектор митного поста** «Суми-центральный» Сумської митниці ДФС, який задекларував завідомо недостовірні відомості.

Досудовим розслідуванням встановлено, що обвинувачений з 2015 року систематично користується транспортним засобом

Audi TT орієнтовною вартістю понад 800 тис. грн, який офіційно зареєстрований на його сестру. Однак у поданій декларації за 2016 рік **інспектор не зазначив відомості щодо використання ним елітного автомобіля**.

Дії обвинуваченого кваліфіковано за **ст. 366-1** КК України (подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи).

Водночас триває досудове слідство у тринадцяти кримінальних провадженнях стосовно недобросовісних депутатів місцевих рад, які подали завідомо недостовірні відомості щодо свого майнового стану в електронній декларації за 2016 рік, а деякі досі ще й не зареєструвались у Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. За результатами зібраних доказів діям кожного обранця буде надана правова оцінка.

*Інформацію підготовлено
прес-секретарем прокурора
Сумської області Наталею Науменко*

НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ РОЗПОЧАТО 38 КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕВЧАСНИМ ПОДАННЯМ ТА НЕДОСТОВІРНИМИ ДАНИМИ В Е-ДЕКЛАРАЦІЯХ

Прокуратура Тернопільської області приділяє належну увагу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції, зокрема питанню дотримання посадовцями вимог фінансового контролю.

Під час моніторингу Єдиного державного реєстру осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та інших відкритих баз та реєстрів прокурори проаналізували понад 2000 е-деклараций чиновників.

Унаслідок цього в 2017 році правоохоронними органами розпочато досудове розслідування у 38 кримінальних провадженнях за ч. 1 ст. 366-1 КК України, з них у 25-ти – за матеріалами органів прокуратури. У трьох випадках провадження розпочато у зв'язку з внесенням декларантами умисно недостовірних даних у е-декларації, в інших – за фактом умисного неподання е-деклараций.

На сьогодні з провадження з обвинувальними актами направлено до суду, 13 – закрито у зв'язку з тим, що правопорушники до оголошення підозри подали е-декларації. В усіх випадках, за наявності підстав, після закриття проваджень складено протоколи про вчинення правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 172-6 КУпАП.

У 22 кримінальних провадженнях триває досудове розслідування.

Так, відділом організації діяльності у сфері запобігання та протидії

корупції прокуратури області встановлено, що заступник генерального директора з підтвердження та оцінки відповідності державного підприємства «Тернопільстандартметрологія» вніс у е-декларацію недостовірні дані про належне йому майно, а саме – житловий будинок ринковою вартістю понад 1,5 млн грн. За вказаним фактом розпочато досудове розслідування за ст. 366-1 КК України, слідство триває.

Також спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції у поточному році виявлено 45 випадків несвоєчасного, без поважних причин подання е-декларацій та повідомлень про суттєві зміни в майновому стані. На сьогодні судами розглянуто 29 протоколів, за якими 22 осіб визнано винними та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу на загальну суму понад 11 тис. грн; стосовно шістьох осіб провадження закриті; внесені апеляційні скарги прокурорів залишені без розгляду, враховуючи вимоги ст. 294 КУпАП. Інші справи перебувають на розгляді у суді.

Працівниками Управління захисту економіки в Тернопільській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України 24 лютого 2017 року складено протокол про вчинення начальником управління праці та соціального захисту населення Буцацької райдержадміністрації Кравчук О.Я. правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, за фактом несвоєчасного, без поважних причин подання декларації осо-

би, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Постановою Буцацького районного суду від 31 березня 2017 року Кравчук О.Я. визнано винною у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в сумі 850 грн. Рішення суду набрало законної сили.

Кравчук О.Я. звільнено з посади начальника управління праці та соціального захисту населення Буцацької райдержадміністрації.

До адміністративної відповідальності у вигляді штрафу притягнуто депутата Тернопільської обласної ради Тарашевського С.О. за несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Начальник виробничого структурного підрозділу «Тернопільська дирекція залізничних перевезень» регіональної філії «Львівська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» несвоєчасно повідомив НАЗК про суттєві зміни в майновому стані.

Постановою Тернопільського міськрайного суду посадовця визнано винним та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в сумі 1700 гривень.

Також прокуратура приділяє належну увагу встановленню причин та умов, які сприяли вчиненню корупційних і пов'язаних з корупцією порушень.

Зокрема, під час опрацювання е-декларацій органами прокуратури виявлено непоодинокі випадки подання у них суб'єктами декларування неповних даних. З метою усунення причин і умов, що сприяли порушенням вимог фінансового контролю, за результатами моніторингу державних реєстрів та баз даних у порядку ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» внесено 46 подань, за їх розглядом до дисциплінарної відповідальності притягнуто 35 посадовців.

Тернопільською місцевою прокуратурою внесено подання за фактом зазначення працівниками держпідприємства «Тернопільське лісове господарство» в е-декларації неповних даних. Проведено службове розслідування – 22 працівників, які порушили вимоги фінансового контролю, притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Інформацію підготовлено
заступником прокурора Тернопільської області
Олегом Галицьким

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Завдяки налагодженій взаємодії обласної прокуратури та Управління захисту економіки в області ДЗЕ Національної поліції України вдалося підвищити ефективність роботи у виявленні корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень.

Як зазначив **прокурор Полтавської області Микола Кармазін**, цьо-

горіч прокурори опрацювали **141 матеріал про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією**. Внаслідок цієї роботи та правильної правової позиції прокурорів у судовому засіданні **до адміністративної відповідальності притягнуті 62 особи**. Внесення відомостей щодо них у Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, забезпечило недопущення порушників до подальшого призначення на посади, пов'язані з виконанням функцій держави та місцевого самоврядування.

Так, за несвоєчасне подання декларацій адміністративне стягнення у вигляді штрафу накладене на начальника Департаменту Державної архітектурно-будівельної інспекції у Полтавській області.

За принципової позиції прокурора судом оштрафована заступник голови Машівської районної ради Полтавської області, яка **несвоєчасно повідомила про суттєві зміни в майновому стані** при одержанні доходу від продажу автомобіля на суму 270 тис. грн та придбання іншого транспортного засобу вартістю 352 тис. гривень.

Притягнутий до адміністративної відповідальності за **несвоєчасне подання щорічної декларації** та у зв'язку з припиненням діяльності суддя Новосанжарського районного суду. Зараз указане судове рішення переглядається в апеляційному порядку.

Микола Кармазін:

Робота відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції прокуратури області організована з метою системної перевірки суб'єктів декларування, насамперед щодо виявлення правопорушень, пов'язаних із корупцією, за які передбачена кримінальна відповідальність. Зокрема, за результатами вивчення Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування працівники галузевого відділу виявили 14 фактів кримінальних правопорушень щодо умисного відображення недостовірної інформації, умисного неподання декларацій та ухилення від сплати податків.

Наприклад, прокуратурою **внесені відомості** до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками **ст. 366-1 КК України щодо трьох депутатів обласної ради**, які у щорічних деклараціях не вказали наявні земельні ділянки та готівкові кошти. Загалом не зазначено 16 ділянок сукупною вартістю майже **2 млн грн** та **8,5 млн грн** готівки. Наразі проводиться розслідування.

Також триває робота у кримінальному провадженні за ознаками ст. 366-1 КК України, розпочатому стосовно начальника Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства, який **вказав у щорічних деклараціях за останні два роки недостовірні відомості** стосовно об'єктів незавершеного будівництва вартістю понад півмільйона гривень, що побудовані на території його домоволодіння і введені в експлуатацію ще у грудні 2015 року. Наразі посадо-

вець повідомлений про підозру у вчиненні цього злочину.

Завдяки налагодженій співпраці з органами ДФС області щодо оперативного обміну інформацією про доходи фізичних осіб прокуратура під час вивчення декларації заступника Полтавського міського голови виявила **невідповідність задекларованих готівкових коштів легальним доходам**. У щорічній декларації за 2016 рік посадовець указав понад 82 млн грн, хоча за весь трудовий шлях отримав лише 3 млн грн доходу, з якого сплачені податки. За цим фактом внесені відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочате кримінальне провадження за ознаками ч. 2 ст. 212 КК України, яке здійснюється Генеральною прокуратурою України.

Микола Кармазін:

У прокуратурі області ефективно використовуються можливості державних реєстрів та баз даних, завдяки яким виявляються порушення вимог фінансового контролю. Так, за результатами ретельного опрацювання інформації з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Єдиного державного реєстру МВС виявлені порушення вимог фінансового контролю у державних службовців обласного рівня.

До прикладу, заступник начальника Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства після одержання 138 тис. грн від продажу власного автомобіля **не повідомив НАЗК про суттєві зміни у майновому стані**. За цим фактом працівники поліції склали протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, який перебуває на розгляді в суді. Водночас прокурори в порядку ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» направили до Державного агентства лісових ресурсів України подання, за яким проводиться службове розслідування стосовно керівника вказаного відомства та його заступника.

Окрім цього, працівники прокуратури області внесли подання до Пенсійного фонду України щодо начальника Управління Пенсійного фонду в Полтавській області, який на підставі договору оренди впродовж 2015 та 2016 років використовував для проживання номер у готелі. **Вказаний об'єкт нерухомості не був відображений** ним у щорічних деклараціях за ці роки. Тож за результатами служ-

бового розслідування на чиновника накладене дисциплінарне стягнення, а відомості щодо нього внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

На окрему увагу заслуговують заходи представницького характеру щодо усунення наслідків правопорушень, пов'язаних із корупцією, які вживають працівники органів прокуратури Полтавщини.

За позовом Полтавської місцевої прокуратури до суду оскаржена постанова Київської районної у місті Полтаві виборчої комісії про виплату голові та секретарю винагород на суму 21 тис. грн та 19,5 тис. грн відповідно. Зазначені **особи взяли участь**

у прийнятті цього рішення в умовах реального конфлікту інтересів, за що згідно з ч.ч. 1, 2 ст. 172-7 КУпАП були притягнуті до адміністративної відповідальності. Триває судовий розгляд.

Микола Кармазін:

Зважаючи на те, що електронна декларація підлягає оприлюдненню, є більш повною за попередній паперовий варіант, потребує внесення відомостей про зміну майнового стану, вона є потужним інструментом для боротьби з корупцією. Одним із спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії цьому негативному явищу залишаються органи прокуратури. А значить, робота триває.

Інформацію підготовлено заступником прокурора Полтавської області Олександром Савенком та начальником відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Прокуратури Полтавської області Валерієм Колосом

ЗАВДЯКИ ВТРУЧАННЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ СУБ'ЄКТИ Е-ДЕКЛАРУВАННЯ НЕСУТЬ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Чинне антикорупційне законодавство передбачає обов'язок посадовців відкрито звітувати перед суспільством про свої доходи та витрати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Окрім цього, шляхом декларування вони зобов'язані повідомляти про суттєві зміни у майновому стані.

За порушення вказаних вимог передбачено адміністративну та кримінальну відповідальність суб'єктів декларування.

Правоохоронці Хмельниччини активно вживають передбачені законодавством заходи для виявлення таких корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, і притягнення винних до відповідальності.

З метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про запобігання корупції» **органами прокуратури посилено взаємодію з місцевими правоохоронцями:** створено міжвідомчі робочі групи з числа працівників прокуратури та поліції для виявлення та

фіксування правопорушень, організовано обмін матеріалами та інформацією щодо можливих порушень вимог вказаного закону, моніторинг публікацій ЗМІ з цих питань.

Представники органів прокуратури області як спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції беруть обов'язкову **участь у судовому розгляді протоколів про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.**

Внаслідок спільної роботи з правоохоронцями УЗЕ в Хмельницькій області ДЗЕ Національної поліції України за 9 місяців цього року **складено 43 протоколи щодо порушень вимог фінансового контролю 43 особами**, ще два таких протоколи стосовно двох колишніх поліцейських складено працівниками Хмельницького управління Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України.

За результатами розгляду вказаних протоколів на сьогодні до відповідальності притягнуто 10 депутатів районних, міських, селищних та сільських рад, посадову особу органу місцевого самоврядування, двох посадових осіб юридичних осіб публічного права, трьох колишніх державних службовців – податківців та поліцейських.

Наприклад, депутат однієї із районних рад області порушив вимоги Закону України «Про запобігання корупції»: без поважних причин подав е-декларацію із запізненням, майже через півтора місяця після визначеного законом строку. За цим фактом його визнано винним у вчиненні правопорушення, передбаченого **ч. 1 ст. 172-6** КУпАП, з накладенням стягнення у виді 850 грн штрафу.

Також за результатами розгляду вказаних протоколів винними визнано спеціалістів Головного управління Держгеокадастру у Хмельницькій області, начальника відділу однієї із райдержадміністрацій та інших. Зокрема, останнього притягнуто до відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172-6

КУПАП, за неповідомлення про суттєві зміни в майновому стані після придбання квартири.

Зараз на розгляді у суді перебуває ще 18 протоколів про адміністративні правопорушення зазначеної категорії.

Особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, **зобов'язані подавати е-декларацію** наступного року після припинення діяльності.

За несвоєчасне подання е-декларацій за 2016 рік після звільнення завдяки реагуванню правоохоронців Хмельниччини до адміністративної відповідальності притягнуто трьох колишніх оперуповноважених Державної податкової інспекції у місті Хмельницькому Головного управління ДФС у Хмельницькій області та колишнього інспектора управління патрульної поліції в місті Хмельницькому Департаменту патрульної поліції НП України.

Крім того, за результатами здійснення прокуратурою області моніторингу Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, слідчим управлінням фінансових розслідувань Головного управління ДФС у Хмельницькій області розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 212 КК України щодо **умисного ухилення від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів** колишнім начальником Державної фінансової інспекції в Хмельницькій області.

Суб'єкти декларування, які умисно у визначений законом строк не подали електронну декларацію або задекларували недостовірну інформацію, несуть кримінальну відповідальність, передбачену ст. 366-1 КК України (декларування недостовірної інформації, в тому числі умисне неподання суб'єктом декларування декларації).

За вказаними фактами правоохоронцями у 2016–2017 роках **розпочато 43 кримінальні провадження**, з яких у двох – обвинувальні акти спрямовано до суду, у 27 – триває досудове розслідування.

Так, спеціаліст відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету однієї із селищних рад Волочиського району, достовірно знаючи про свій обов'язок подати до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених

на виконання функцій держави або місцевого самоврядування щорічну декларацію за 2016 рік, цього не зробила. Також чиновник не відреагувала на попередження керівництва про відповідальність за порушення вимог антикорупційного законодавства.

За результатами досудового розслідування, проведеного за процесуального керівництва Городоцької місцевої прокуратури слідчим відділом Волочиського відділення поліції Городоцького відділу поліції ГУ НП в області, особі оголошено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України (умисне неподання суб'єктом декларування декларації). Затверджений місцевою прокуратурою обвинувальний акт у вказаному кримінальному провадженні направлено для розгляду до суду.

За наслідками судового розгляду, у зв'язку із дійовим каяттям, особу звільнено від кримінальної відповідальності.

Робота правоохоронних органів Хмельниччини, спрямована на забезпечення неухильного додержання вимог антикорупційного законодавства та притягнення осіб, що його порушують, до відповідальності, триває.

*Інформацію підготовлено
прес-службою Прокуратури
Хмельницької області*

ЕЛЕКТРОННІ ДЕКЛАРАЦІЇ: РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРОК ТА ВИЯВЛЕНІ ПОРУШЕННЯ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ

Запорукою ефективного здійснення прокурором повноважень у сфері запобігання та протидії корупції є забезпечення невідворотності покарання, поновлення порушених прав і свобод громадян та інтересів держави, відшкодування збитків, завданих такими діями, виявлення й усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню.

Прокуратура Чернігівської області постійно здійснює заходи щодо об'єднання зусиль та координації спільних дій правоохоронних органів області, спрямованих на посилення протидії корупційним проявам у регіоні.

На сьогодні, після початку електронного декларування, найбільш актуальним питанням є правильність застосування норм Закону України «Про запобігання корупції» стосовно дотримання вимог фінансового контролю.

В умовах відсутності територіальних органів Національного агентства з питань запобігання корупції **прокуратурою Чернігівської області організовано проведення перевірок відомостей,**

що зазначені **в деклараціях осіб**, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Внаслідок цього **розпочато сім проваджень про вчинення кримінальних правопорушень**, передбачених **ст. 366-1 КК України** (декларування недостовірної інформації).

Завдяки вжитим заходам встановлено факт подання головою однієї із районних державних адміністрацій завідомо недостовірних відомостей у декларації за 2015 рік. Посадовець **не відобразив понад 3 млн грн**, наданих як позику третім особам. Прокуратурою Чернігівської

області за вказаним фактом до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено відомості про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України. Слідство у провадженні триває.

За порушення вимог фінансового контролю в поточному році **до судів** Чернігівської області **направлено 35 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**. Зокрема, за **ч. 1 ст. 172-6 КУпАП** (несвоєчасне подання без поважних причин декларації) – 23; **ч. 2 ст. 172-6 КУпАП** (неповідомлення чи несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані) – 11; **ч. 4 ст. 172-6 КУпАП** (повідомлення завідомо недостовірних відомостей в декларації) – 1.

Протоколи склалися стосовно службових осіб Чернігівської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, органів контролю, суддів місцевого суду, депутатів Чернігівської обласної та місцевих рад.

Так, завдяки налагодженій взаємодії з УЗЕ в Чернігівській області ДЗЕ Національної поліції України встановлено факт порушення вимог фінансового контролю заступником директора одного із департаментів Чернігівської обласної державної адміністрації.

Посадовець усупереч вимогам **ч. 2 ст. 52** Закону України «Про запобігання корупції», набувши на початку серпня 2017 року **право власності на автомобіль вартістю майже 300 тис. грн, повідомив** про суттєві зміни у своєму майновому стані **з порушенням десятиденного строку**. Наразі триває судовий розгляд.

За результатами якісного вивчення матеріалів та виваженої стратегії прокурорів під час судового розгляду справ **до відповідальності притягнуто 15 правопорушників**. Із них за **ч. 1 ст. 172-6 КУпАП** (несвоєчасне подання декларації) – 11; **ч. 2 ст. 172-6 КУпАП** (неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані) – 4.

Зокрема, за принципової позиції прокурора Чернігівської області у поточному році Прилуцьким міськрайонним судом притягнуто до адміністративної відповідальності у виді штрафу депутата районної ради, який **подав декларацію** особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування **з порушенням визначеного законодавством строку**.

Постановою Козелецького районного суду депутата місцевої ради визнано винним **у несвоєчасному повідомленні НАЗК про суттєві зміни у майновому стані** щодо придбання комплексу нежитлових **будівель та споруд вартістю понад 1 млн гривень**.

Всього за розглянутими протоколами на правопорушників накладено **стягнення у виді штрафу** на загальну суму майже **20 000 грн**, які сплачено.

Недопущення подальшого призначення вказаних порушників на посади, пов'язані з виконанням функцій держави та місцевого самоврядування, забезпечено внесенням відомостей щодо них до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Інформацію підготовлено прес-службою
Прокуратури Чернігівської області

НА ЗАКАРПАТТІ ДО СУДУ СКЕРОВАНО 15 ОБВИНУВАЛЬНИХ АКТИВ ЩОДО ОСІБ, ЯКІ ВНЕСЛИ ЗАВІДОМО НЕДОСТОВІРНІ ВІДОМОСТІ У ДЕКЛАРАЦІЮ АБО НЕ ПОДАЛИ ЇЇ ВЗАГАЛІ

Е-декларація – потужна зброя у викритті «підпільних мільйонерів» серед чиновників. Уперше в історії держави слуги народу нестимуть кримінальну відповідальність за брехню в декларації та приховування своїх статків.

Згідно з ухваленим Законом України «Про запобігання корупції» всі чиновники заповнюють декларації в електронному вигляді. Зміст електронних декларацій набагато повніший за попередній, паперовий, варіант: потрібно декларувати і готівкові кошти, і об'єкти незавершеного будівництва, і високовартісні при-

дбання. При цьому штрафи за неподання декларацій у рази перевищують розмір середнього доходу посадовців місцевого рівня. Тобто електронне декларування є доволі дієвим механізмом боротьби з корупцією.

На Закарпатті з початку року до **суду скеровано 15 обвинувальних актів за ст. 366-1 КК України стосовно осіб, які внесли завідомо недостовірні відомості у декларації** особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або **умисно не подали зазначеної декларації**.

Із вказаної кількості 8 обвинувальних актів винесено стосовно депутатів органів місцевого самоврядування, 3 – щодо керівників підприємств, установ та організацій, які є суб'єктами декларування відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», 3 – стосовно начальників відділів райдержадміністрацій та один – щодо працівника державного підприємства лісового господарства.

Окрім цього, ще 26 кримінальних проваджень зазначеної категорії виконується територіальними органами поліції.

Для прикладу, прокуратурою Закарпатської області скеровано до суду обвинувальний акт стосовно голови Великоберезнянської районної ради, який **вніс недостовірні відомості в е-декларацію**. Йдеться про вчинення злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України (подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування). Посадовець **умисно не вказав у графі 13 «Фінансові зобов'язання» щорічної декларації особи свій борг на суму понад півмільйона гривень, приховавши**, таким чином, **фінансові зобов'язання**.

Прокуратура Закарпатської області, використовуючи повноваження відповідно до ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» щодо **внесення подань про виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення** або невиконання вимог цього Закону в інший спосіб, **внесла 90 подібних подань**.

За результатами їх розгляду до дисциплінарної корупційної відповідальності **притягнуто 22 особи**. Порушення, зазначені у вказаних поданнях, усунуто.

Так, відділом організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції прокуратури області унесено подання начальнику Закарпатської митниці ДФС щодо дотримання посадовими особами митниці вимог фінансового контролю в частині **достовірності відомостей, внесених в електронні декларації**.

Крім цього, прокуратурою внесено низку подань щодо проведення службового розслідування за фактами недотримання посадовими особами органів державної влади, відповідальними за протидію корупції, вимог ч. 2 ст. 49 Закону щодо перевірки фактів своєчасності подання суб'єктами декларування, які в них працюють, декларацій та повідомлення НАЗК про випадки **неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій**.

Указані документи прокурорського реагування внесені начальникам управління патрульної поліції в містах Ужгороді та Мукачевому Департаменту патрульної поліції НП України та голові Хустської райдержадміністрації за фактами неповідомлення НАЗК про неподання та несвоєчасне подання декларацій підлеглими особами.

Також з початку року прокуратурою області погоджено та організовано підтримання у судах **96 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**, стосовно посадовців різних рівнів.

На цей час судами розглянуто 48 адміністративних протоколів, згідно з якими **33 особи притягнуто до відповідальності**. У 15 випадках справу закрито: у 7 – за малозначністю вчиненого правопорушення, у 8 – за спливом строків притягнення до відповідальності, однак **осіб визнано винними у вчиненні правопорушень, пов'язаних з корупцією**.

Серед посадовців, стосовно яких протоколи перебувають на розглядах у судах, та тих, які вже притягнуті до відповідальності, є правоохоронці, судді, працівники митниці, лісової галузі, органів місцевого самоврядування та державної влади, представники інших органів влади.

Зокрема, притягнуто до відповідальності **керівника Держспоживслужби Закарпатської області**, який у порушення ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції» (запобігання та врегулювання конфлікту інтересів) укладав угоди щодо страхування автомобілів з приватним підприємством, директором якого є близька особа вказаного керівника, тим самим скоїв адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, передбачені ч.ч. 1, 2 ст. 172-6 КУпАП.

Прокуратурою області ведеться робота щодо виявлення та притягнення до відповідальності посадових осіб за порушення вимог фінансового контролю.

Так, спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції складено протоколи за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП (порушення вимог фінансового контролю) стосовно працівників керівного складу правоохоронних органів, які несвоєчасно подають свої електронні декларації.

Зокрема, за результатами судового розгляду **притягнуто до відповідальності судом першої інстанції заступника керівника Іршавського відділення поліції Хустського відділу поліції за несвоєчасне подання декларації**. Протокол, складений на

такій же підставі стосовно керівника одного із структурних підрозділів Головного управління Нацполіції в Закарпатській області, перебуває на розгляді.

Протоколи про порушення вимог фінансового контролю складено стосовно чинних та колишніх суддів першої та апеляційної інстанцій. Зокрема, **4 протоколи – щодо колишніх суддів Апеляційного суду Закарпатської області**, які усупереч вимогам ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції» не повідомили про суттєві зміни у майновому стані.

Подібний протокол, складений **стосовно депутата Закарпатської обласної ради**, перебуває на розгляді у суді.

Крім того, складено протокол стосовно судді Мукачівського міськрайонного суду за фактом недотримання ним вимог ст. 28 зазначеного вище Закону щодо врегулювання конфлікту інтересів під час прийняття рішень щодо підприємства, у якому він є одним із акціонерів.

Загальна сума штрафів за результатами судового розгляду протоколів становить майже **76 тис. гривень**.

Законодавство передбачає **суворе покарання за умисне неподання електронної декларації чи внесення до неї завідомо неправдивих даних**. Так, за незадекларовані або завідомо неправдиво задекларовані об'єкти на суму понад 344 тис. грн передбачена кримінальна відповідальність – **штраф від 42,5 до 51 тис. грн**, громадські роботи або **навіть позбавлення волі на строк до 2 років**.

Якщо декларант уніс завідомо недостовірні дані про майно і доходи на суму від 138 до 344 тис. грн, згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено покарання від **17 до 42 тис. грн штрафу**.

За невчасне подання декларацій – адмінвідповідальність **від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів (від 850 до 1700 гривень)**.

Отже, одним із найбільш ефективних методів протидії корупції в державній сфері є посилення заходів фінансового та іншого контролю осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Доступність інформації про статки чиновників і їх відповідальність за приховування майна сприяє боротьбі з корупцією та зміцнює довіру до прокуратури та державної влади в цілому.

Інформацію підготовлено
прес-службою Прокуратури Закарпатської області

НА ПРИКАРПАТТІ ПРОКУРАТУРА ВИКРИЛА СУДДІВ, ПОСАДОВЦІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЯКІ «ЗАБУЛИ» ПРО ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ

Органи прокуратури Івано-Франківської області дієво застосовують повноваження щодо протидії правопорушенням, пов'язаним з корупцією. За результатами вжитих заходів, у тому числі спільно з громадськістю, виявлено гострі порушення антикорупційного законодавства.

Так, у порядку ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» **внесено понад 100 подань** та **складено** стільки ж **адміністративних протоколів**, виявлено низку порушень вимог фінансового контролю.

За наслідками судових розглядів **15 осіб визнано винними**, на них **накладено стягнення у вигляді штрафу**. Серед притягнутих до відповідальності – начальник відділу райдержадміністрації, секретар суду, патрульний поліцейський, начальник відділу Івано-Франківського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також інші службовці, які несвоєчасно подали декларацію або не повідомили НАЗК про суттєві зміни в майновому стані.

Зокрема, інспектор управління патрульної поліції міста Івано-Франківська не повідомила про придбання автомобіля. Прокуратура області забезпечила участь у розгляді справи судом, який визнав поліцейську винною у вчиненні адміністративного правопорушення, а відтак керівництво поліції звільнило її із займаної посади.

Аналогічний протокол складено щодо посадової особи першого рангу – міського голови Івано-Франківська, який також несвоєчасно повідомив НАЗК про придбання транспортного засобу. За результатами судового розгляду адміністративну справу закрито у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення.

Крім того, прокуратура області направила **до Вищої ради правосуддя три скарги щодо дисциплінарних проступків суддів**, які **порушили вимоги законодавства**: один не відобразив у декларації майно, яке перебувало в нього у користуванні, другий несвоє-

часно подав декларацію, третій суддя вчинив дії, що викликали сумніви в його справедливості та безсторонності, розглянувши матеріали справи без участі прокурора.

Триває опрацювання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на предмет **відповідності даних стосовно задекларованої вартості** майна, грошових та інших активів **наявній податковій інформації**.

На сьогодні встановлено розбіжність між задекларованою вартістю майна депутата Івано-Франківської міської ради та наявною податковою інформацією **у майже 7 млн гривень**.

Невідповідність також встановлено в декларації секретаря Коломийської міськради на загальну суму **6,3 млн гривень**.

За фактами набуття вказаними особами у власність активів у значному розмірі, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, **розпочато кримінальні провадження за ст. 368-2 КК України (незаконне збагачення)**. Проводиться досудове розслідування.

Інформацію підготовлено прес-службою Прокуратури Івано-Франківської області

АНОНСИ

У Національній академії прокуратури України готується до друку збірник матеріалів міжвузівського методичного семінару «Викладання іноземних мов для працівників правоохоронних органів та сектору безпеки».

До збірника увійдуть тези доповідей учасників семінару (відбувся в Академії 12 жовтня 2017 року), основні теми яких стосуються методів і шляхів викладання іноземних мов для майбутніх і чинних працівників органів прокуратури, внутрішніх справ, прикордонників, фахівців фіскальної служби, критеріїв оцінювання іншомовних знань здобувачів освіти, проблем, які виникають у процесі викладання.

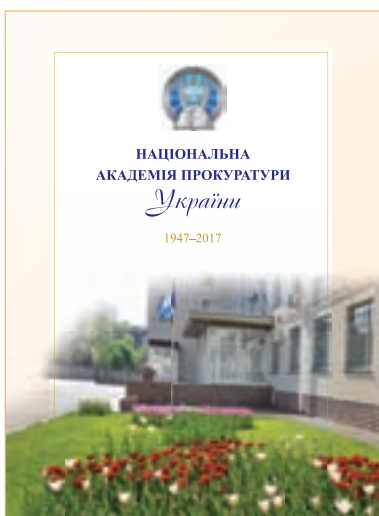
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ВІДСВЯТКУВАЛА ЮВІЛЕЙ ПРОКУРОРСЬКОЇ ОСВІТИ

Урочистості в Національній академії прокуратури України відбулися 25 жовтня 2017 року. Участь у святковому заході взяли народні депутати України, надзвичайні і повноважні послы країн Європи та Азії, дипломати, працівники Генеральної прокуратури України, ректори вітчизняних та закордонних вищих навчальних закладів, представники наукових установ, керівники та радники міжнародних і всеукраїнських громадських організацій та проєктів.

НОВІ ВИДАННЯ

Національна академія прокуратури України. 1947–2017: ювілейне видання / за ред. І.І. Присяжнюка. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 416 с.: іл.

У виданні висвітлено історію та сьогодення Національної академії прокуратури України.

В підготовці книги взяли участь керівники та працівники структурних підрозділів Національної академії прокуратури України.

Використано фото і документи з архіву Національної академії прокуратури України, Музею історії прокуратури України, особистих архівів осіб, про яких ідеться у виданні, а також розміщені у вільному доступі в мережі Інтернет.

НОВІ ВИДАННЯ

Вийшов друком спеціальний випуск «Вісника Національної академії прокуратури України»

Журнал присвячений ювілею Академії і підготовлений за матеріалами, опублікованими свого часу в різних ЗМІ.

У цьому випуску наукового фахового видання «Вісник Національної академії прокуратури України» представлено сторінки становлення та розвитку Академії, добру славу якої творили і творять люди з новим мисленням, ґрунтовними знаннями, високим рівнем культури і національної свідомості.

ЗА ПЛЕЧИМА ФЕДОРА ПАУКОВА РОКИ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВОРОГА НА ФРОНТІ ТА 30-РІЧНИЙ СТАЖ РОБОТИ НА ПРОКУРОРСЬКІЙ НИВІ

Федір Іванович Пауков значну частину свого життя віддав роботі в органах прокуратури Одещини. Має класний чин старшого радника юстиції. У лютому 2017 року він відсвяткував свій 91-й день народження.

Після війни Федір Пауков закінчив юридичний факультет Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова та з 1962 року працював в органах прокуратури.

Він має тридцятирічний досвід роботи на прокурорській ниві: був слідчим, помічником прокурора району, тривалий час займав посади керівника прокуратури Кілійського району, Білгород-Дністровського міжрайонного прокурора та заступника Одеського транспортного прокурора.

Ф.І. Пауков завжди з повагою ставився до своєї роботи та відзначався принциповістю у питанні додержання законності. Він неодноразово наголошував на основних якостях, які повинен втілювати прокурор, – це порядність, чесність, відповідальність та найголовніше – людяність.

Федір Іванович – один із ветеранів органів прокуратури. Він не з книжок і чужих розповідей знає про суворе воєнне лихоліття. Досі згадує про перші роки війни, та як вони разом із матір'ю і молодшим братом перебували на окупованій території. Йому було 17 років, коли прийшла похоронка на батька.

Пізніше Федора Паукова призивають до лав Військово-морських сил, де він десять років служив у складі частин Чорноморського флоту, Волзької військової та Червонопрапорної Дунайської флотилій.

Службу проходив зенітником та артилеристом дивізіону, був поранений у бою. Після лікування у шпиталі служив кулеметником-зенітником на мінометному катері «МК-23» та пройшов бойовий шлях від Волги до Чорного моря.

У 1944 році Федір Пауков брав участь у визволенні Білгород-Дністровська, Вилкового, Ізмаїла та Одеси. За це вдячні мешканці м. Вилкового обрали його почесним громадянином міста.

Ініціативність та відвагу Федора Паукова неодноразово відзначало командування Дунайської військової флотилії. Навіть випустили листівку із закликом: «Служити Батьківщині так, як служить Федір Пауков!».

Федір Іванович Пауков за роки роботи неодноразово заохочувався керівництвом. Нагороджений нагрудним знаком «Почесний працівник прокуратури», медаллю «Ветеран прокуратури України», подякою Генерального прокурора України «За сумлінну службу в органах прокуратури» I ступеня, нагрудним знаком «Подяка за довготривалу бездоганну службу в органах прокуратури».

Ф.І. Пауков відзначений численними військовими нагородами: орденом Червоного прапора, чехословацьким орденом «Народне повстання» I ступеня, медалями «За бойові заслуги», «Адмірал Нахімов», «За звільнення Белграда», «За взяття Будапешта», «За взяття Відня», «За перемогу над Німеччиною», медаллю «Ветеран прокуратури України», тринадцятьма ювілейними нагородами, зокрема медаллю «65 років Перемоги».

